

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tiskarstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inostranstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranišnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Naše občine

Že zadnjič, ko sem s pomilovanjem omenil napade zavednega starčka g. Jegliča proti «Domovini», sem izjavil, da nas mora tako krivično nasprotovanje samo bodriti, da še več delamo. Saj je to znamenje, da se **trdnjava daje**, seveda ne trdnjava vere, dasi so jo njeni služabniki pustili v nemar, ampak **trdnjava naše stare, a hudo bolne SLS!**

Med sredstvi, s katerimi SLS drži na uzdi naše ljudstvo, je predvsem tudi **občina in občinsko gospodarstvo**. Župniki ne morejo biti župani, zato pa si prizadevajo potom volitev spraviti na županska mesta take ljudi, ki so pokorni njihovim migljajem. Klerikalni župani so v resnici izvoljeni od župnikov po njihovem vplivu in morajo župnike ubogati, če hočejo biti zopet izvoljeni.

Občina je zelo važna javna organizacija. Njena moč je velika in njen čukrog je, skoro bi rekel, tolik, kolikoršni sta podjetnost in pridnost občinskega odbora. Mi mnogo gledamo v Beograd in pričakujemo od tam eno in drugo stvar, a za naše gospodarsko življenje je neposredni vpliv občine naravnost pretežen. Tu se odloči, kakšna bo šola in kako se bo vzdržala ter opremila, tu se osredotočuje «prometna» politika **cest in potov**, ki preprežajo občino, tu je prva skrb za zdravstvo, za ubožne, skrb za **razsvetljavo**. Tu gre za vodovod in napajališče. V občini se steka velik del informacijske službe za državno upravo. Vsaka dobra misel se lahko podpre preko občine, ki mora gledati na to, da ne propada v njenem področju zaslužek. Prav ugajalo mi je, ko so se občine zavzele za svoje delavstvo, ker so pravilno razumele, kaj pomeni za občino ter za obče blagostanje, ako pride čim več poštenega zaslužka vanjo.

Zato se moramo predvsem vežbati za **delo v občini**. Kakor se usoda narodne izobrazbe ne odločuje na vseučiliščih, ampak v ljudski šoli in izobraževalnih organizacijah ljudstva samega, tako je glavna politična odločitev v občini. V vsaki občini bi morala obstojati naša organizacija SDS, ki naj ima neprestano na dnevnem redu svojih sej točko: **občinsko gospodarstvo**. Tu je neizmerno polje dela in tudi hvaležno je to delo. Imamo že nekaj demokratskih **vzornih občin**, ki v svoji podjetnosti store ogromno koristnega za ljudstvo. Želeli bi, da bi v vsaki občini prednjačilo močno zastopstvo občinskih odbornikov SDS s pametnimi predlogi, pošteno kritiko in požrtvovalnim delom.

Uvodoma sem govoril o županih, ki so jih postavili župniki. Kako naj iz ljudi, ki so nesamostojnega mišljenja, iz mož, ki prav za prav niso gospodarji samih sebe, vzraste kaj lepega, zdravega? V senci župnišč se ne rode ne misli, ne nove ceste, ne šole, ne vodovodi, ne podjetni načrti za povzdigo obrti ali tujskega prometa.

Znana mi je od lani in še letos cela vrsta primerov, ko so klerikalni župani morali občinsko blagajno odpirati župnikom, tako na primer za popravila farovžev. Popravila so bila potrebna ali pa tudi ne. Za to je posebna blagajna, ki, žal, še ni pod kontrolo ljudstva. Bolj udobno je seveda, zvrniti stroške kar na občino. Kjer so se pritožili, tam je pritožba držala. V raznih občinah sem videl, kako se n. pr. stara šola podari ali pa za mal denar odstopi farovžu. Zakaj? To gotovo ni

v korist občine. Taki primeri so možni le v občinah, v katerih so na površju kimovci iz SLS. Pri raznih oblastvenih zaprosilih sem opazil, da se je SLS preko kimovcev osvetila z lažnimi poročili, n. pr. pri razdelitvi podpor za oškodovance po povodnji.

Občina more biti zdrava, podjetna, poštena le, če jo vodijo **samostojno misleči možje**. Kjer tega ni, vse spi in gni.

Leta 1926. bodo povsod občinske volitve. Moja iskrena želja bi bila, da bi tedaj poslali Slovenci v vodstvo malih «republik»-občin **najboljše može**, ne pa morda podrepnike.

Naše organizacije naj bi se neprestano pečale s tem vprašanjem. Kjer pa jih še ni, naj se nemudoma osnujejo, če je tudi samo deset samostojnih demokratov v dotični občini. Deset mož, ki vedo, kaj hočejo, je več kakor armada brezglavcev.

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

Polom gospodarstva vlade RR.

Vlada zahteva eno milijardo dinarjev naknadnih kreditov — Novi proračun bo znašal 13 in pol milijarde dinarjev — Osiromašenje ljudstva — Molk Stepana Radiča in Pucelja.

Ko je radičevsko-radikalna vlada predložila Narodni skupščini državni proračun za leto 1926./27., je pisal poslanec g. Pucelj v «Kmetskem listu», da predstavlja ta proračun **strašno številko**, ki jo pri sedanjih slabih gospodarskih razmerah ne zmoremo. Vlada je namreč predložila proračun, ki je izkazoval **dvanajst milijard in devetsto milijonov dinarjev izdatkov**, to se pravi, skoro za četrtno več kakor prejšnje leto. Seveda je ta proračun zbudil v vsej javnosti presenečenje, saj so radičevci obljubovali, da se bosta cedila mleko in med, kadar bodo sedeli v vladi. Novi proračun pomeni obenem tudi zvišanje davkov.

Da bi potolažili javnost, so radičevci in radikali pričeli v začetku leta govoriti in pisati o potrebi varčevanja in poslanec Pucelj je napisal v svojem «Kmetskem listu» članek, da se mora «šparati in šparati».

Že tedaj, ko je finančni odbor Narodne skupščine razpravljal o predloženem državnem proračunu, se je izkazalo, da more biti vse **varčevanje le navidezno** in brez posebnega učinka, ako se na primer črtajo nujno potrebni izdatki in se pričinja **štediti od spodaj ne pa od zgoraj pri ministrih**.

Vladna večina je v finančnem odboru res črtala nekaj milijonov izdatkov, in poslanec Pucelj se je celo hvalil koncem januarja v «Kmetskem listu», da se je tudi pri itak majhnem proračunu za kmetijske potrebe črtalo 3.600.000 dinarjev. Vse to pa je pomenilo toliko kakor **kaplja v morje**. Proračun je kljub vsemu črtanju in «varčevanju»

ostal še vedno visok: **dvanajst in pol milijarde dinarjev**, četudi se je sam Pucelj svoječasnno v «Kmetskem listu» skliceval na Radičevo izjavo, da ga je treba **zmanjšati najmanj za eno tretjino**, ker tako velikih bremen naše ljudstvo več ne prenese.

Ker so črtali samo več ali manj potrebne stvari, ne pa nepotrebnih izdatkov, je bilo seveda tudi naravno, da se je pojavilo nezadovoljstvo nad takim proračunom celo med vladnimi poslanci. Odpor proti predloženemu proračunu se je pojavil celo med radikalskimi poslanci in vlada je morala pristati na to, da bo poleg rednega proračuna predlagala Narodni skupščini še **naknadne kredite** za najnujnejše potrebe.

Kakor hitro pa je vlada pristala na to, je bilo jasno, da je bilo črtanje izdatkov v finančnem odboru brezpomembno, **da se ne bo ničesar prihranilo in da se bo proračun samo še zvišal**.

Vlada je pripravila predloge za naknadne kredite, ki jih sedaj zahteva poleg rednega proračuna dvanajstih in pol milijarde dinarjev, še posebej v znesku **ene milijarde dinarjev**, tako da naj bi znašal novi državni proračun **trinaest in pol milijarde dinarjev ali 13.500 milijonov dinarjev**, torej za 3500 milijonov več kakor prejšnje leto. To se pravi, da bomo morali plačati tudi toliko več davkov.

Motil pa bi se, kdor bi mislil, da je nova milijarda dinarjev zahtevanih naknadnih kreditov namenjena izključno za **produktivne namene**, za pospeševanje kmetijstva, obrti,

za graditev cest, mostov itd. Od teh naknadnih kreditov je določenih 400 milijonov dinarjev za vojsko, nadalje velika vsota za notranje ministrstvo kakor tudi velika vsota za dispozicijski fond vrhovne državne uprave in slične namene.

To se pravi, da bodo davkoplačevalci morali samo plačevati, nazaj pa ne bodo dobili ničesar.

Trinajst in pol milijarde dinarjev izdatkov je za naše gospodarske razmere, ko padajo cene vsem kmetijskim pridelkom, tako ogromna vsota, da se je je ustrašil sam finančni minister, ki se je te dni vrnil iz Amerike.

Mi vemo, da naš finančni minister ni preveč tenkovesten, kadar gre za izterjavanje davkov in da rajši vzame, kakor pa kaj dá, toda ob svojem povratku v Beograd je izjavil, da se za ogromni proračun ne upa najti zadostnega kritja, da se ne upa izterjati toliko davkov. Finančni minister pravi, da more pristati samo na 100 milijonov naknadnih kreditov in ne na 1000 milijonov poleg rednega proračuna. Kdo bo zmagal v tem boju, ali celokupna vlada ali finančni minister, danes še ne vemo, pokazalo pa se bo že te dni.

Na podlagi vsega navedenega pa prav dobro vemo, da je državni proračun, kakršnega je predložila radičevsko-radikalna vlada, za nič. Na eni strani določa ogromne izdatke in nalaga ljudstvu nova bremena, na drugi strani pa ti izdatki niso tako urejeni, da bi res služili za najnujnejše potrebe našega državnega in narodnega gospodarstva. Kljub ogromni visokosti državnih izdatkov ne bomo mogli zadostiti našim najnujnejšim potrebam kmetijstva, obrti, trgovine, industrije, gradile se ne bodo nove ceste, nove železnice, mostovi itd.

Gospodarstvo radičevsko-radikalne vlade doživlja torej polom, kakršnega ni nihče pričakoval, tudi mi sami ne, kar odkritosrčno priznamo. Nam bi bilo to prav, ako bi ne bili pri tem prizadeti interesi našega ljudstva in razvoj naših gospodarskih razmer sploh.

Ivan Albrecht:

Zlato srce

Povest.
(Dalje.)

XVIII.

Ne vedel bi, kako se v strup preobrača vse, kar srce si sladkega obeta...

(Prešeren.)

Bolj ko se je bližal dan odhoda, bolj je bil Francelj potr. Kakor divji je pohajal okrog, se ogibal doma in družine in glodal, glodal — svojo bolečino. Bili so trenutki, ko si je očital, da se je preneglil in da je ravnal narobe, toda kako naj zdaj to popravi? Ali naj gre in jame moledovati okrog Oozdnikove kakor otrok, ki se je v kesanju spomnil materinih dobrot? Ali se mu ne bi smejal ves svet!

Ravnal je napak — to mu je bilo včasih čisto jasno, tako strašno jasno, da je kar gorelo v njem. Kje za božjo voljo pa bo šel pameten in preudaren človek poslušat kar prvega postopača in verjel njegovim klevetam, ne da bi se sam na en ali drug način prepričal o njihovi verjetnosti? Le kaj ga je moglo zmotiti tisto nedeljo, ko je bil na Koroškem, da je popival s Foltanom, namesto da bi bil šel h Oozdnikovim in odkrito povedal, kaj hoče? ... Toda čemu razmišljanje? Kar je, to je! Nazaj ni več mogoče...

Hodil je po gorah in razmišljal venomer isto. Kadar je krenil na vas, je hotel vtopiti svojo bolečino v žganju in je pil do besnosti. Gorje tistemu, ki bi ga bil v takih trenutkih kaj vprašal ali se hotel celo pošaliti z njim.

Z ozirom na vse to ni prav nič čudno, da poslanec Pucelj ne piše več v »Kmetiskem listu« o potrebi varčevanja, da Stepan Radić in Pucelj na shodih niti z besedico ne omenita državnega proračuna in njegovega pomena za vse narodno gospodarstvo, da ne govorita na svojih shodih o resničnih gospodarskih in socialnih potrebah naših kmetov, obrtnikov in delavcev. O tem sta oba gospoda, ki tako rada govorita o kmetijski politiki, tiha in mokača bolj kakor cerkvena miš, zakaj kakor hitro bi se spustila v podrobnosti gospodarstva sedanje vlade in njenega trinajstmilijardnega proračuna, bi se nedvomno pokazalo, da so radičevci ob svojem vstopu v vlado sicer mnogo obljubovali, naredili pa so v enem letu samo to, da so se državni izdatki povišali na ogromno vsoto in z njimi vred seveda tudi davki.

Državni proračun, ki je za več kot tri milijarde večji od dosedanjega, je verno zrcalo dela radičevsko-radikalne vlade in njene nesposobnosti.

V reševanju vsakdanjih življenjskih vprašanj našega ljudstva se je ta vlada pokazala popolnoma nezmožna. Koliko ima ta »seljaška« vlada skrbi za našega kmeta, je najboljši dokaz, da je pozabila vstaviti v redni proračun vsoto 50 milijonov dinarjev za kmetijske kredite, kar je dovolj malenkostna vsota pri številnih milijardnih izdatkih.

Kam bo dovedlo gospodarstvo sedanje vlade, danes še ne moremo presoditi. Gotovo pa je, kakor se vidi iz navedenega, da nam ne more roditi ničesar dobrega, pač pa le še povečati že obstoječo gospodarsko krizo. To gospodarstvo pomenja popolno osiromašenje našega ljudstva, ki ga že itak dovolj tarejo sedanja bremena.

Ko je koncem januarja pisal poslanec Pucelj v »Kmetiskem listu«, da je bil v finančnem odboru poročevalec za mali proračun kmetijskega ministrstva in da se je na njegov predlog črtalo za kmetijske potrebe 3.600.000 dinarjev, je pristavil: »Dalo bi se pa prihraniti še mnogo več, mnogo več. Toda, to je v moči naroda. Pri prihodnjih volitvah naj se narod tega zaveda!«

Ljudje so ga že poznali in so nekam mirno spoštovali njegovo gorje. Fantje so se ga najraje ogibali in tudi dekleta niso bila vesela njegove bližine. Dasi bi marsikatera rada bila mlada Bohinjčevka, se je potihoma le vsaka bala neznane tekmece z druge strani Karavank.

Tako je mineval čas Francelju in njegovim kakor na natezalnici. Mati je od žalosti lezla kar v dve gubi, oče pa se je vidno staral od dne do dne. Poleg lastne bolečine je Franceljna trlo tudi gorje, kakršnega je nehote povzročal staršem. Očital si je pogosto in stokrat na dan, da bo on kriv prerane smrti svojih roditeljev, vendar si ni mogel pomagati. Včasih se je trudil, da bi zaklenil in skril sam vase vse, kar se je godilo v njem, toda bilo je vse zaman. Komaj je naredil prijazen obraz, je že nehote zaškripal z zobmi in odšel z doma. Skozi solze ga je spremljal materin pogled, on pa je bežal, bežal k žganju, da bi našel pomoči. Ali tudi to je bilo zaman. Ko ga je jela zapuščati trezna razsodnost in se ga lotevati tista omotična brezbriznost, kakršno povzroča zavžita pijača, se je sicer res često zasmeljal in se razgovoril, toda vselej samo ob spominu na svojo nekdanjo srečo. Razvozljaj se mu je jezik, celo zapel je včasih:

Čej so tiste stazice,
k' so včasih bile...

In ta in oni mu je pomagal:

«Bom trav'co pokosil,
grmovje požgal,
stazice bom zgladih...»

Videli smo, kako znata Pucelj in njegova radičevsko-radikalna vlada varčevati pri izdatkih za kmetijske potrebe in pri drugih izdatkih, zato smo tudi mi mnenja, naj se narod zaveda, da bi se moralo drugače varčevati, kakor dela to sedanja vlada!

Mnenja smo, da se bo narod tega prav dobro zavedal, ker bo varčevanje sedanje vlade tudi temeljito občutil v svojih žepih pri plačevanju davkov, zaradi česar bo tudi temeljito obračunal z vladnimi obljubkarji!

Politični pregled

V enem tiru teče v beogradski Narodni skupščini razprava o državnem proračunu dalje. Posamezni govorniki se ugonablajo z ostro kritiko, pa je vse kakor bob ob steno, ker vladna večina združenih radikalov in radičevcev ne samo po vrsti sprejema proračune posameznih ministrstev ne oziraje se na stvarne očitke opozicije, marveč celo še

odobrava naknadne kredite.

ki bodo prvotni proračun povišali za celo milijardo, tako da bo po končnem izglasovanju presegal 13 milijard dinarjev. Radičevci igrajo sramotno vlogo, ker se prav nič ne ozirajo na potrebe kmeta, marveč slepo glasujejo za proračun, in namesto da bi pobijali naknadne povečevalne predloge radikalov, še sami stavljajo svoje predloge za povišanje proračuna. In navzlic dejstvu, da se je celo sam finančni minister dr. Stojadinović protivil naknadnim kreditom (amandmanom). Kako majhna je briga radičevcev za kmeta, se je posebno pokazalo pri razpravi o proračunu ministrstva za kmetijstvo in vode, kjer se niti eden radičevski poslanec ni upal črhiniti o očitnih pomanjkljivostih poljedelske politike v naši državi, odnosno odgovoriti na upravičene očitke opozicijskih govornikov. In pri vsem tem so radičevci še tako drzni, da se zanašajo ne le na zaupanje svojih volilcev na Hrvaškem, marveč tudi na to, da se bodo s pomočjo gg. Pucelja in Prepehuha ugnezili v Sloveniji. Pa ne bo šlo! V nedeljo

Potem je pripovedoval kakor otrok. Govoril je o svojem dekletu, tako lepo in tako sladko je govoril, da so imeli pivski tovariši često solze v očeh, nazadnje pa je naenkrat bušilo vanj. Stresel se je, zavriskal in zarjul, pa je lopnil po mizi s pestjo, kakor da je sodnji dan. Nato se je sesedel, zaškripal z zobmi in godrnjal sam zase in preklinjal, da je bil vesel vsak, kdor je bil blizu vrat. Tako je obtičal na koncu navadno sam tam, kjer je pač bil. V spanju so ga morale včasih težke sanje, da je stokal in obupno, toda zamlklo in nerazločno klical na pomoč. Če je potem nenadoma planil iz sanj, se vzdramil in zavedel, da je obležal v žganjarni, ga je zasklel v srcu občutek kesanja in sramu, pa je kakor poparjen odhitel domov.

Po taki vrnitvi je nekoč trdno zaspal. Naenkrat zagleda v snu odurnega močera, ki se nerodno plazi proti njemu. Bliže ko mu prihaja, tem večji in odurnejši je, dokler ne prikobaca tako blizu, da ju loči komaj še par korakov. Tedaj se Franceljna naenkrat zadi, da ima močera — človeško glavo! Gleda, gleda, toda čim dalje ogleduje, tem jasneje vidi, da ima golazen res čisto človeški obraz, popolnoma enak Foltanovemu. Francelj se prestraši, hoče krikniti, pa ne more, hoče odskočiti in se umakniti, toda noga se ne gane z mesta. Tedaj se golazen, ki je že velika ko človek, vrpne na zadnji nogi, kakor da hoče nekaj prositi. Res, po životu močera, v obraz pa čisto cel Foltan, ki prosi in zdihuje in jadikuje. »Odpusti, odpusti, odpusti,« ponavljajo venomer spačena usta. Tedaj nekje zažari. Močera-Foltan vzdrhti, Francelj se ozre in

sta Radić in Pucelj priredila

shod v Jurovskem Brodu pri Metliki.

ki je bil za nju naravnost porazen. Radić in Pucelj sta zaman napenjala svoje govorniške sposobnosti, kajti ljudje, ki so se k shodu zbrali pretežno iz nedeljske radovednosti, so z očitnim nezadovoljstvom odklonili njuno vladno politiko. Ni bilo slišati niti enega pritrdila, pač pa so se ljudje med seboj zgražali, ko sta jim Radić in Pucelj toliko hvalila svoje zaveznike radikale in brezobzirno hvalisala proračun ter s tem povišanje davkov.

Istočasno so se v nedeljo vršili v raznih krajih shodi strank, ki so nasprotne radičevcem in radikalom. Med njimi je v prvi vrsti omeniti

shod Svetožarja Pribičevića.

ki je v nedeljo v Izbištu v Banatu zopet doživel sijajen uspeh in je zase pridobil celo vrsto tamošnjih dosedanjih radikalskih pristavev. Narodno zavedno in trezno misleče ljudstvo pač uvideva, da je politika naše Samostojno demokratske stranke najbolj dosledna in poštena, ter se pridružuje našim vrstam, ki stopnjema napredujejo po vsej Jugoslaviji.

Do konca tega meseca bo v Narodni skupščini izglasovan državni proračun, nakar se poslanci podajo na «oddihi». Težko je prerokovati, kaj se bo nato še vse razpletlo v Beogradu. Naši poslanci dokazujejo v Narodni skupščini vso svojo ogromno delavnost, sposobnost in požrtvovalnost. Naša dolžnost je zatorej, da jim med narodom pridobimo čim večjo zaslombo, da končno pride čas ko bomo mi in samo mi krojili državi srečno usodo!

V zunanji politiki je vsa pozornost evropske javnosti posvečena

izrednemu zasedanju Zveze narodov v Ženevi.

kjer se je te dni pretresalo vprašanje vstopa Nemčije v to zvezo. Takoj ob pričetku zasedanja so se pojavila ostra nasprotja in težkoče, ki so končno rodile ta uspeh, da se je v torek

Nemčija odrekla vstopu v Zvezo narodov.

to pa do prihodnjega rednega zasedanja zveze. Podrobnosti o vseh spletkah, ki so se zadnje dni odigravale v Ženevi, se naravno še ne doznajajo. Vsekakor pa odločni umik Nemčije da slutiti, da se v razmerju med evropskimi državami kuhajo marsikake skrivnosti, ki utegnejo v kratkem povzročiti velike zmede od severa do juga.

DOPISI

BREZNICA. Eno zadnjih nedelj sta gg. župnik in kaplan stresla vso jezo nad ubogo «Domovino». Kaj pa je bilo tako hudega? Morda ribji lov na Cerkniskem jezeru? Le bodite potolaženi, g. župnik, one gole osebe, ki so lovile ribe, bodo prihodnjič že dobile hlače. Neki vaš prednik, g. župnik, je svoječasno preganjal «Slovenski Narod», pa je slabo opravil. Časopis se je bral naprej, a ljudje so se njegovih pridig izogibali. G. župnik, pustite našo «Domovino», temveč rajši več pozornosti posvetite nekaterim Orlom in Orlicam. Toda pustimo to poglavje. Če ne verjamete, le malo povprašajte okrog.

SODRAŽICA. Dne 7. t. m. se je vršil redni letni občni zbor prostovoljnega gasilnega društva v Sodražici. Dvorana pri tov. Rudolfu Lovšinu je bila polna. Udeležba je bila nad 50 članov. Zadnja leta je pokazalo društvo izredno živahnost. Občni zbor je otvoril naš dolgoletni načelnik tov. Jakob Perdan. Zahvalil se je celokupnemu članstvu za vestno delovanje; enako ostalemu občinstvu in občinskemu odboru. V obširnem govoru je poročal o delovanju društva v preteklem letu. Spominjal se je pokojnega tov. ustanovnega člana Dominika Lovšina. V znak sožalja so se navzoči dvignili in zaklicali: «Slava mu!» Nadalje je navduševal navzoče za bodoče delo, posebno pa za veliki društveni praznik 27. junija, ob koji priliki se bo razvil društveni prapor. Ker se vršijo volitve odbora vsako drugo leto, je volitev letos izostala. Za zapisničarja je bil izvoljen tov. J. Ivanc, na kar je tov. tajnik J. Štupica še prečital zapisnik zadnjega občnega zbora, ki je bil odobren. Nato so tov. tajnik in drugi funkcionarji podali svoja poročila. Iz po-

ročila blagajnika tov. J. Fajdige povzemamo, da je bilo preko 8000 dinarjev dohodkov ter da ima društvo naloženega denarja istotako preko 8000 dinarjev. Še posebej pa je nabral tov. M. Jereb preko 5600 dinarjev za nabavo društvenega prapora. V pripravljalni odbor za razvitje prapora so bili izvoljeni trije novi člani. — Na pomoč!

RIBNICA. (Odgovor na dopis v «Domoljubu» pod naslovom «Naša cesta in lažniva „Domovina“».) Resnici na ljubo sem se odločil, da javnosti pojasnim dejanski stan pri našem cestnem odboru, ki že od leta 1913. vlada v naši dolini, kakor se sam izraža, popolnoma «avtonomno». Ceste v našem kraju so v takem stanju, da je sploh čudno, če se sploh more po njih voziti brez nezgode; le ob času, ko nam narava sama nakloni zmazane ceste, je cestni odbor v popolni meri izvršil svojo — netežko nalogo. Že dalje časa se je govorilo po naši dolini, da je vendar čudno, da se pri tolikih dohodkih, ki znašajo letno najmanj 500.000 Din, ne morejo spraviti ceste v red. Ker so bili računi tega odbora od 1. do 14. januarja t. l. javno razpoloženi, sem se odločil, da jih temeljito pregledam, da se vsaj na ta način lahko prepričam o vestnem delovanju tega odbora. Toda moja krivda ni, če tega vestnega delovanja ne morem zagovarjati iz enostavnega vzroka, ker sem mnenja, da ni vse v redu. Napravil sem zaradi nepravilnosti, katere sem našel, pritožbo na Gradbeno direkcijo, ki pa do danes še ni rešena. Razpoložen račun ni bil zaključen, to pisec sam prizna, ne prizna pa, da je to protizakonito, kajti ako je račun javno razpoložen, mora vsebovati vse dohodke in izdatke ter končno premoženjsko stanje. Da pa ni bil zaključen iz gotovih vzrokov, je razvidno iz tega, da se je isti šele na mojo pritožbo popravil, kar je absolutno protizakonito. Nikakor pa niso vzrok cestni prispevki po § 22. cest. zak., ker je izgovor, da se ne ve, ali bodo plačani ali ne, jalov; ako obstoji zakon, se morajo plačati in ima tudi cestni odbor pravico, te prispevke izterjati eksakutivnim putem. Laž je, da se je primanjkljaj šele zaradi teh prispevkov spremenil v prebitek, temveč je prebitek že obstojal v razpoložnem računu samem, in to: v hranilnico je bilo vloženo 52.000 Din, kateri zneski so v računu uvedeni pod izdatke, primanjkljaj računa pa znaša

vidi, da gori nekje poslopje. Dima in plamena je že toliko, da ne more spoznati, kje in kaj naj bi gorelo, močerad pa še vedno stoji na zadnjih nogah in Foltanova usta z vedno naraščajočim strahom ponavljajo: «Odpusti, odpusti, odpusti!» Z vseh strani hite ljudje na pomoč, kriče, nosijo vodo in begajo križem ter se zaletavajo drug v drugega kakor ponoreli. Močerad s Foltanovim obrazom se zvija in drgeče, dokler se ne zakadi gruča ljudi proti njemu in ga med besnim krikom ne odplove s seboj.

«Ta je, ta,» kriče mali in veliki, stari in mladi, ženske in moški, vsi:

«Ta je, ta je, ta!»

Francelj ne more razumeti, kaj naj pomeni ta krik. Kakor prikovan strmi za njimi in vedno se mu še zdi, da čuje tisti obupno proseči glas:

«Odpusti, odpusti, odpusti!»

Tedaj nenadoma zagleda, kako skupina rok dvigne in zavijti močerada tako, da je glava obrnjena proti njemu. Še enkrat vidi, da je to res Foltanov obraz, potem gruča ljudi zarjove in trešči močerada v ogenj!

«Jooooo!» še sliši Francelj isti glas, ki je prej prosil odpuščanja, potem pa plane in se — vzbudi. Ves je poten od groze in precej časa se ne more prav razgledati. Ko pa spozna, da so bile vse te sanje, si otare znoj, vstane in jame zamišljen hoditi po sobi.

Pozno dopoldne je že, tisti čas, ko s polja gneva sneg in začne solnce spet dobivati svojo moč.

Francelju je bilo tako nekam čudno, da se mu ni ljubilo prav nič. Premišljeval je ne-

rodnosti minulega večera in sram ga je bilo, da se je tako razgalil pred ljudmi. Hotel se je obleči in oditi z doma kamorkoli, da bi se malo razvedril, ko je stopila v sobo mati. V rokah je držala črnoobrojeno pismo in ga pomolila sinu. Tiho, kakor je prišla, je spet odšla, ne da bi bila počakala, kaj sporoča Francelju ta žalni list.

Francelj se je zdrznil in prebedel.

«Mojca,» — mu je boleče šinilo v misli, ko pa je zagledal pisavo, je bil že potolažen. Pisanje je bilo nemško, a pisal je — Maks Lendauer.

Dragi moj prijatelj!

Gotovo se boš čudil, ko prejmeš moje pismo. Ne zameri, toda nisem mogel drugače!

Najprej Ti sporočim, da mojega očeta ni več med živimi. Zadel ga je kap, ko sva se bila vrnila s poti. Joj, pa s kakšne poti. Sam sebi se studim, ko Ti to sporočam, toda čutim, da Ti moram povedati vse; kajti sicer bi Ti lahko sumničil ali celo zasovražil čisto nedolžne ljudi. Naj Ti torej v kratkem povem, kar sem Ti tako dolgo prikrival.

Kakor skoro gotovo veš, sem bil tako omejen in domišljav, da sem se bil zagledal lani v Gozdnikovo Mojco, dasi sem vedel, kako je z Vama. Foltan mi je pomagal in se trudil, da bi jo odvrnil od Tebe. Ko je mislil, da je to doseženo, je prišel k nam, pa smo se s pokojnim mojim očetom odpeljali snubit. In — doživel sem, kar sem zaslužil: sramota! Tako so nas odpravili.

da še zdaj zardevam, kadar mislim na tisto klavarno snubitev. Vsi so se nam rogali in tako so nas osmešili, da je bilo joj! Pomisli, tik pred hišo smo se zvrnili (tako je ukrenil Janez, Mojcin brat)! No, očeta je razburjenje silno potrla. Morda je to celo pospešilo njegovo smrt. Jaz si bom vedno očitil, da me je zadel tak strašna kazen samo zato, ker sem hotel zahrbtno opehariti in grdo varati poštenega prijatelja. Danes pač vem, da takega zlatega srca kot je Mojca, nisem vreden. Zato Te prosim, da mi vse odpustiš. Želim Ti srečo! Saj Ti si je vreden.

Tudi Mojci sem sporočil, kako sem Te hotel — okrasti zanjo. Ne zamerita mi, Tonem, pa sem se hotel rešiti. Zdal, ko vem, da rešitve zame ni, mi je žal vsega.

Pozdravlja Te Maks Lendauer.

Francelju se je kar iskriilo in temnilo pred očmi. Jel je begati po sobi in klicati:

«Mati, mati, mati!»

V glasu je zvenel smeh in jok, tista krčevita, skoro bolestna radost, ki včasih zazveni iz krikov blaznih ljudi.

Odprl je vrata, stopil v vežo in spet klical na ves glas:

«Mati, mati —»

Ko je Bohinjčevka vsa preplašena priletela k njemu, jo je jel objemati in se vrteti z njo po veži, da je bila revica vsa iz uma.

«Jejžeš, Marija,» je vzdihovala v smrtnem strahu, «zmešalo se mu je!»

Francelj pa je zavriskal:

«Mati ne grem v Ameriko, ne grem, ne grem!»

11.664:01 Din, torej že samo to spremeni račun v prebitek v znesku 40.335:99 Din. Nikjer ni bilo razvidno, koliko je bilo prejšnja leta prihranjenega denarja v hranilnici, ravno tako tudi ne, koliko ga je pri čerkovnem zavodu. Taka je cela zadeva, g. »cestni odbornik«, ne pa, kakor jo Vi servirate v Vaše opravičilo. Nobena Vaša zasluga ni, da imate prihranjen denar, še manj pa naša korist, ker s tem ceste niso boljše, temveč slabše. Zakaj ste napravili primanjkljaj? Ali ste do tega upravičeni? Menim, da ne, ampak kakor so ceste slabe, tako morajo biti tudi računi. Nejasnost Vam je dobro došla, zato se tako krčevito branite revizije. Kako izgleda ta račun samo en primer: Za kolodvorsko cesto, ki ni dolga niti 200 m, se je porabilo v letu 1925. 26.145 Din za gramoz, kar bi odgovarjalo približno 500 m³ gramoz, v resnici se ga je pripeljalo pa samo 130 m³. Kje je ostali gramoz? Izgovarjate se, da se je račun stavlil le zato tako visoko, da državna železnica, ki ima k tej cesti prispevati eno tretjino, več plača, ostalih približno 370 m³ so pa speljali na ostale ceste. Ali je to v skladu z obstoječimi zakoni, da se računi napram državi železnici potvarjajo? Iz računa je razvidno, da je državna železnica vkljub temu plačala le 1632:50 Din, kar bi odgovarjalo faktičnim stroškom te ceste. Kdor ob slabem vremenu pride v Ribnico, se lahko prepriča, da mora, ako hoče priti s kolodvora v trg, najeti čoln, da se obvaruje nevarnosti. V baš takem stanju so skoro vse ostale ceste, vendar so pa vnešeni stroški v računu tako veliki, da je upravičena domneva, da so previsoki. Očitek, da se nisem sam prepričal o računih, ne drži in se tudi Vaših groženj ne bojim, temveč le zahtevam, če Vam mogoče ni po godu kak očitek, da se poslužite sodišča, kjer se bova lahko še jasneje pogovorila. Na občinski seji dne 16. januarja 1926. sem vso stvar razložil ter obenem stavlil predlog, naj se zahteva uradna revizija, to pa tako, da se vrši na licu mesta ter da ji prisostvujeta dva občinska odbornika. Vsi g. odborniki so glasovali za ta predlog razen g. delana, dalje g. Grebenca, ki je sam cestni odbornik in bi moral biti zadovoljen, da se revizija izvrši, ter g. Adamiča, ki pa že sedaj po trgu popravlja, da je bil v zmoti. Tudi g. Grebenca nas je strašil, da doživimo blamažo, češ, da občinski

odbor ni kompetenten. Toda če je stvar čista, zakaj se pa ne bi vršila revizija? Prav nič se ne bojimo blamaže, ker imamo kot zastopniki ljudstva pravico braniti interese naših občanov. Tega nam ne more braniti nihče. Če se ne bojite revizije, zakaj pa glasujete proti nam? Ali zgolj zaradi blamaže? Ne, temveč le, ker se bojite. V ilustracijo naj še omenim to, da se je vozil potem, ko sem se že pritožil, v največjem snegu gramoz na cesto, in to seveda na račun leta 1925. Ni se še pri nas nikdar zgodilo, da bi se pozimi vozil gramoz. Gospodje, le jasneje na dan in ne zaslepljajte ljudstva z lažnimi dopisi. § 22. nas prav nič ne boli, temveč naj isti velja za vse enako, ne pa, da se proti gotovim ljudem ta paragraf točno uporablja, drugi, ki so bližji gosp. načelniku, pa še svojih obveznosti iz leta 1923. niso krili. Nikdo bi se teh prispevkov ne branil, pa če bi bili še višji, toda gospodarite tako, da bo viden tudi uspeh. Naš namen je, da se spravi ceste v red. Vaše predbacivanje, da bi radi doklade še zvišali, je le podlo podtikanje. Dobro poznamo težnje našega kmeta, zaradi tega se pa tudi odkrito stavljamo na njegovo stran. Gospodarite pravilno, pa bodo lahko doklade kakor cestni prispevki nižji in še ceste bodo dobre. Če se že pri tako mali avtonomni instituciji tako gospodari, kaj bi šele bilo za našega kmeta takrat, ko bi se Vam uresničila Vaša avtonomija vse Slovenije. Potem pač vsem »jadna nam majka«! To Vam pojasnuje Ivan Arko ml.

ŠKOFJELOŠKI OKRAJ. (Naše ceste.) Obilo je branja v listih o slabih cestah, njih popravljanju in oskrbi. Tudi »Domovina« je že dostikrat prinesla dopise o tej stvari iz različnih krajev. A če kje, je ravno tu v škofjeloškem okraju ta tožba nad vse upravičena. Naše ceste, posebno v obe dolini, v Selško in Poljansko, sta v takem zanemarjenem stanju, da bo prenehal vsak vojni promet, ako se ne bo doseglo kako izboljšanje. Nekdaj lepi cesti sta danes dve zanemarjeni razorani poti, na katerih je še najboljše, če si trden v nogah, da jo ubereš peš, ker drugače, pa bodi še tak voz, si prerabljaš kosti, da niti ne veš, če so še vse cele. Najbrž v naši ožji domovini Sloveniji ni bolj zanemarenih cest kakor pri nas! Drugod se jeze na cestne odbore. Res, cestni odbori bi morali imeti že nekaj

več brige, vsaj dobro voljo bi morali imeti ti cestni očetje pokazati. Veliko se pri sedanjih razmerah ne dá doseči, pa vsaj to bi se dalo, kolikor se dobi na dokladh za ceste v okraju. A naši cestni očetje tudi v tem ne kažejo posebne zanimanja. Seveda, kakor že omenjeno, pri sedanjem obupno zanemarjenem stanju naših cest so vse te doklade itak daleč premajhne, da bi se doseglo nekdanje stanje. Treba bo izdatnejše podpore, treba bo ceste temeljito nasuti in jih utrditi z valjarji. To se bo zmoglo le, ko vso zadevo vzame v roke oblastna in sreska skupščina, v katere področje bodo spadale ceste. Da pa te skupščine še ne poslujejo, nosijo veliko, če ne največjo krivdo naši klerikalci, ki imajo tudi tu v našem škofjeloškem okraju svoje najgorenejše zagovornike in zabavljake čez napredne stranke. Pa tudi g. Pucelj ima tu pri nas največje privržence. Mar more on kaj izposlovati? Nič, ker Radič stoji na istem stališču glede oblastnih skupščin kakor klerikalci. Mi demokratje smo podvzeli vse korake, da se naša SDS zavzame za res potrebno stvar. Seveda, naša stranka ima le dva poslance, ki pri najboljši volji ne zmoreta vsega. Ko bi jih imeli pet, šest, bi pa drugače govorili. No, pa naj doseže kaj že ta ali oni, veliko priznanje si bo pridobil med tukajšnjim narodom, če se zaenkrat le za največjo silo popravijo naše ceste.

GORJE PRI BLEDU. V eni zadnjih števil »Domoljuba« piše neki »Domoljubar«, da si ne upa zaviti niti klobase v »Domovino«, češ, da bi se »zagiftal«. Ga pač boli, ker je poročala »Domovina«, da prihaja v Gorje v 50 izvodih in poleg tega 15 izvodov »Jutra«. Pa niti to ne drži. Ugotovili smo, da prihaja sedaj v Gorje celo 63 izvodov »Domovine« in 20 izvodov »Jutra«. Zadnje tedne se je brez posebne agitacije napredno časopisje prav znatno pomnožilo, kar je predvsem zasluga »Domoljuba«. Na »Domoljuba« se ljudje splošno pritožujejo ter ga vedno manj berejo, ker so se naveličali same hujskarije in obrekovanja. Tudi »Slovenca« berejo manj in se njegovo ime skoro ne sliši. Vse boče brati le »Jutro« in »Domovino«. Baje je naročen na »Jutro« tudi g. župnik. Organizacija SDS šteje okoli 100 članov. Je pa še dosti mož, ki čutijo demokratsko, četudi niso včlanjeni v organiza-

Ko se je oprostila njegovega objema, mu je pritrdila:

»Vidiš, ljubi moj Francelj, sam Bog te je razsvetlil! Tako je prav! Kar doma bodi, pa bo! Pridni ima lahko povsod Ameriko!«

Med govorjenjem je previdno lezla proti vratom, da bi čim prej prišla na prosto in poklicala ljudi na pomoč; kajti bila je trdno prepričana, da se je sinu res omračil um.

Francelj je ponavljal:

»Ne grem v Ameriko, mati, ne grem!«

Hlastno je prijel ubogo ženo za roko in jo potegnil k sebi:

»Na Koroško grem!«

Mati je samo strmelala, reči pa si ni upala nobene.

Ko se je Francelj nekoliko pomiril, je jel pripovedovati, kakšne vesele novice mu je prineslo črnoobrobjeno pismo.

»Jaz sem vedno upala,« se je vzradostila mati. »Bog bodi zahvaljen, da je tako!«

»Upali ste, rekli pa niste nikoli,« jo je med smehom podražil sin.

»Kako, ko si bil hujši od sršena,« ga je prijazno pokarala mati.

Še dolgo sta se menila in tudi oče je bil deležen tega veselja.

»Mladi svet ni bil nikoli pameten,« je modroval Bohinjec, »pa nikoli ne bo.«

»Potem pa mlad ne bi bil,« ga je dražil Francelj, a žena:

»Saj si bil ti ravno tak! Kar molči! Kar pod mernikom bi bila morala čepeti, tak si bil prvi čas.«

V prijetnem kramljanju so hitro minule nadloge. Vsa sveža in cvetoča je vstajala bo-

dočnost pred njimi. Sklenili so, da odide Francelj v najkrajšem času na Koroško.

»Če te bo le marala, ko si bil tak,« ga je podražila mati. In oče:

»Da sem jaz ženska, bi ga ne hotel za nobeno ceno!«

Francelj je vrnil milo za drago:

»Če bi vi bili Mojca, bi se ne pehal za njo!«

Spet se je naselila radost v Bohinjevo hišo. S podvojeno in potrojeno urnostjo so hitele Franceljnove roke, da nadomeste zamujeno. Vesela pesem je pričala, da je konec mrkih dni.

XIX.

Pa sklenila bele je roke in točila je solze.

Ko je bil tisti večer Francelj srečno otel Mojco iz Drave in jo prinesel domov, se je je lotila huda mrzlica. Vsa znamenja so kazala, da nastopi pljučnica.

Mati Gozdnica je prejkala noč in dan. Gozdnik je mrko gledal v tla, da bi zakril skrb in žalost, Mojca pa je bledela v vročinskih sanjah in govorila samo o Franceljni.

»Bog ve, da sem nedolžna! Zakaj me sumničiš? Ali me tako slabo poznaš?«

In spet:

»Nikoli nisem mislila na nikogar, razen nate, Francelj... Tistega Nemca, jaz —? Kaj pa misliš, za božjo voljo? No, kar preberi, saj je sam pisal in priznal. Če še zdaj ne verjameš, potem ni več pomoči.«

Tako je ponavljala venomer, dokler ni obnemogla.

»Mati,« je šepnil Janez, ko je sestra za trenutke zadremala, »jaz pa pojdem —

»Kam?«

»Po Franceljna.«

»Misliš?«

»Če je kamen, mora izpregledati —«

»Misliš?«

»Vem, da jo je imel rad in da jo ima še. To ni bilo kar tako mimogrede, mati.«

Medtem se je vzbudila Mojca:

»Kam greš, Janez? Počakaj no, da ti povem!«

Brat in mati sta jo tolažila in jo mirila, kakor sta vedela in znala, toda dekle je začelo jokati:

»Je že šel, je že šel. Še poslušati me noče, še toliko noče počakati, da bi mu povedala.«

Včasih se je potem popolnoma zavedla in preplašeno vprašala:

»Kje pa sem?«

»Doma si, Mojca, doma, pri nas,« jo je pobožala mati.

»Tako sem se bala —, je trudno vzdihnila hči.

A Janez:

»Le nič se ne boj, Mojca, saj smo pri tebi.«

Mojca ga je hvaležno pogledala in jela iskati njegove roke. Potem šepetaje:

»Ali ni bil Francelj tukaj?«

»Ne.«

»Pa se mi je čisto zdelo.«

Brat se je sklonil k njej:

»Ali bi ga rada videla?«

Mojca je zaprla oči. Izpod zaprtih vek so jele polzeti solze na razgreta lica.

»Samo enkrat,« je dahnila. »potem rada umriem.«

ciji. Tudi druge napredne stranke so pri nas močne, tako da bo naši teti SLS kmalu odklenalo.

DOB PRI DOMŽALAH. Prosim te, ljuba «Domovina», da tudi meni odstopiš nekaj prostora. Pri nas se vedno živahneje gibljemo, zlasti sedaj tik pred pomladjo, ko vsa narava oživi. Kolikor bolj bodo šli na nas, toliko več nas bo. «Domoljub» se zaganja v nas kakor rjoveč lev in ne ve, kaj bi požrl. Najrajši bi pogoltal «Domovino» in «Jutro». Pa zakaj? Zato, ker «Domovina» in «Jutro» pišeta resnico in dokazujeta «Domoljubu» laži. Resnica seveda oči kolje. Kdor bere «Domovino» in «Jutro», baje ne dobi odpustka in tako naprej. Duhovniki, kličem Vam: malo več vere, pa manj politike, pa Vas bo vsakdo spoštoval in več jih boste imeli pri pridigah. Če boste pa še naprej zlorabljali vero v politične namene, boste kmalu le samim sebi pridigovali. — Spoznavalec.

MOTNIK. Dne 14. t. m. je pri popoldanski službi božji naš g. župnik na dolgo in široko razkladal, da je baje prejel neko pismo, ki da je bilo tako nagnusno, da ga on kot tak sploh ne prime v roke. Vendar pa ga je bral sam. Želim, da take stvari razlaga dopoldne, ako je cerkev res za razkladanje pisem, ki mu jih piše bogvekd ali pa tudi nihče. Popoldne so v cerkvi pač večinoma otroci in stare ženske, za katere takšne stvari niso.

RADOMLJE. Dolgo nisem imel prilike oglašiti se v naši «Domovini». Zadnje čase je zrasel škofovski časopisom velik greben proti «Domovini» in «Jutru». Čim bolj pa klerikalci klevetajo naše časopise, tem bolj to napreduje. Ker so oni začeli boj proti našim časopisom, je jasno, da SLS propada. Srdijo se zaradi tega, ker nam «Domovina» prinaša toliko zabavnih povesti, šal in pouka. Prišla mi je zadnjič v roke 6. številka «Domoljuba», kjer piše neki dopisnik iz Križ pri Zireh, da je dolžnost župnika na prižnici udrihati po naprednem časopisu. Ta dopisnik nima pojma, kaj je politika ali vera, kam spada vera in kam politika. Pri nas je žal še mnogo nezavednih ljudi, ki se dajo lahko zavesti. Kaj vse se dogaja po naših občinah, kjer imajo božji namestniki vse pod svojim plaščem, naj spričata dva primera iz neke občine blizu Kamnika. Tam je duhovnik

«Nič ne bodi žalostna,» jo je tolažil brat, «saj bo prišel.»

«On?»

«On, da!» je potrdil brat.

Lučka upanja je takoj razjasnila Mojčine oči.

«Kako veš?»

«Boš videla. Le potrpi, saj ti vse povem.»

Pa ji je jel praviti, kako mu je Francelj po nekom sporočil, da je izvedel vse in da mu je srčno žal, ker ji je delal krivico. Ako sme, pride —

«Oh, saj ni res?»

«Zakaj mi ne verjameš, Mojca? Ali sem ti kdaj lagal?»

Janez, ki ni niti slutil, da govori glede Franceljnega resnico, je govoril tako prepričevalno, da mu je naposled tudi Mojca verjela. In ta vera ji je vlila toliko sveže življenjske moči, da je bolezen ni mogla premagati. Od ure do ure se je bolnično stanje vidno boljšalo.

«Zdaj moram iti,» je dejal Janez materi. Gozdničar, ki je šele v tej bolezni popolnoma spoznala svojo hčer, je pritrdila:

«Le pojdi! Samo prosim te, podvizaj se! Saj veš, kako težko bo čakala.»

«Brez skrbi,» je dejal Janez in se je odpravil na pot.

Bilo pa je to jutro po tisti noči, ko so Franceljna mučile tiste težke sanje, ki si jih ni mogel razložiti in ko je dobil od Maksa pismo, ki ga je rešilo njegovega dolgotrajnega trpljenja.

(Dalje prihodnjič.)

tako rekoč za pošnega slugo. Neki posestnik v tej občini je bil naročen na «Domovino», pa mu je župnik ni dal v roke. Potem je poslal iz Amerike neki rojak deset časopisov s slikami. Ko je g. župnik dobil liste v roke, jih je pregledal, izbral dva za dotično družino, a za ostale je zapovedal, da jih morajo poslati nazaj. Kaj je g. župnik dušni pastir ali poštni sluga? Sedaj vprašam klerikalne agitatorje, kakšno avtonomijo si želijo, ker še vedno renčijo o njej. Dokler bo imela SLS take pripadnike kakor sedaj, naj kar molčijo o njej. Zelo vpijejo pristaši SLS, da je naša SDS kapitalistična. No, če so kmetje, obrtniki in delavci, ki tvorijo večino pristašev SDS, kapitalisti, potem je njihova trditev resnična. Naj takih stvari ne trobijo, ko vendar vsi vemo, da je vrhovni voditelj SLS ljubljanski škof največji veleposestnik v Sloveniji. Tudi bogate samostane imamo. Samostanska dobrodelnost je meni predobro znana od leta 1915., ko sem bil v frančiškanskem samostanu za slugo. To so kapitalisti in revno ljudstvo nima od njih ničesar. Takrat je imel ta samostan vsega v izobilju, a okolica je stradala. V jeseni, ko je bil nov krompir, smo znosili starega svinjam. Mar bi ga bili dali siromakom, kajti takrat v vojni je bilo težko za živež, ki ga še za denar nisi lahko dobil. Kako dobro živijo v tem samostanu, Vam skoro ne morem opisati. Ta frančiškanski samostan ima vinsko klet, kakršno ima malokateri gostilničar. In ti gospodje, ki živijo kakor v raju, pridigujejo post siromakom, ki so že itak vedno lačni. Zraven tega pa še ti gospodje, ako jim kdo stopi na prste, kričijo, da je vera v nevarnosti. Mogoče so v nevarnosti njihove polne skledе, ne pa vera. Ni mi žal, da sem prebil šest mesecev v samostanu, sem vsaj videl, koliko imajo gospodje usmiljenja do ubogega ljudstva. Opisal bi vam bolj natančno doživljanje v samostanu, pa ima «Domovina» gotovo malo prostora. — Novic v naši občini ni. Politika pri nas precej miruje. Edino ura v zvoniku ima svoje šege: enkrat je naprej, drugič pa zadaj, tako da tudi jaz pridem enkrat prekmalu, drugič prepozno v tovarno. — Ravnikar.

NOVA VAS PRI RAKEKU. V Novi vasi-Blokah pri Rakeku se bo vršil v nedeljo 21. t. m. ob pol 8. zjutraj občni zbor krajevne organizacije SDS. Udeležil se ga bo g. dr. Stane Rape. Pozivamo vse člane k. o. SDS, da se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo.

VELIKA KOSTREVNICA. Zadnji naš dopis je zbudil tudi naše klerikalce iz težkega zimskega spanja. Celih štirinajst dni so se greli, da so prišli do sape. «Domoljub» je pobral njihovo sapo in jo spihal med Kostrevničane, od katerih zahteva, naj posipajo ceste z obljubami g. Kremžarja in škodljivostjo klerikalne politike. Čim jačji bo odpor proti klerikalizmu, tem prej bomo prišli v zdrave in za ljudstvo koristne razmere. Od klerikalcev nima koristi še noben Kostrevničan. Najbolje še gre gospodu, ki v zadrugi prodaja — dolgčas. Danes ne obžutimo klerikalnega pelina samo mi, ampak tudi klerikalni možje, ki se dan na dan hudujejo nad svojimi poslanci in njihovo politiko. Ker nočemo pelina in ne moremo živeti od praznih obljub, smo sklenili tako, da klerikalizem se v Kostrelnici več širil ne bo. «Domovino» pa bomo širili še v bodoče zato, ker reže in seka klerikalno na lažeh zraslo drevo, bistri razum, odpira oči, biča laž in krivico ter poroča resnico. Že se bliža čas, ko poreče najbolj zagrižen klerikalec ob pogledu na «Domoljuba»: «Marš ven!» To Vam sporočajo napredni kostrevniški kmetje.

BOŠTANJ OB SAVI. Minulo nedeljo smo imeli kar tri predavanja. Po prvi maši je predaval g. ekonom Ambrož o vinogradništvu; poslušalo je okrog 25 vinogradnikov. Ob enajstih je predaval g. Puhar od ZKD iz Ljubljane o alkoholizmu, združeno s skioptičnimi slikami. Zelo lepo in zanimivo je bilo njegovo izvajanje. Šolska soba je bila polna hvaležnih poslušalcev, ki so z zanimanjem vztrajali celi dve uri. G. predavatelju je bilo le žal, da ni bilo navzočih skoro nič

žen, odnosno mater. Matere naj pomnijo, da storijo največji zločin takrat, ko dajo otroku ali celo majhnemu detetu opojne pijače. Popoldne so pa napolnili šolsko sobo otroci in g. Puhar jim je s pravo očetovsko ljubeznijo predaval o isti snovi kakor dopoldne odraslim. Obema gg. predavateljema iskrena hvala! — Ta dan popoldne je imelo prostovoljno gasilno društvo prvo vajo z brizgalno. Pokazalo se je, da je nova dvo-kolesna brizgalna dovolj močna in prav primerna za naše razmere. Discipline in reda, kar pa sčasoma tudi mora priti, to pot seveda še ni bilo opaziti.

ŠKOCIJAN PRI MOKRONOGU. Tu imamo še vedno hudega g. župnika, ki siplje vsako nedeljo ogenj in žveplo na nas, ki beremo «Domovino». Vprašamo Vas, g. župnik, kaj najdete «Domovini» tako slabega. Mar vidite v njej laž kakor v «Domoljubu», ki jih je vedno poln. Mogoče pa Vas bodejo podlistki, ki razkrinkavaj Vaših prednikov dela, na primer podlistek Kostanjeviškem samostanu. Za enkrat naj b dovolj!

ŽIRI. V nedeljo 14. t. m. so gostovali na našem odru gg. igralci sosednjega Sokolskega društva iz Gorenje vasi. Uprizorili so burko «Pot v pekel». Igrali so vsestransko zadovoljivo, vsak je bil kos svoji vlogi. Občinstvu se je nudila smeja polna zabava. — Prihodnjo nedeljo 21. t. m. bodo uprizorili domači igralci lepo Meškovo dramo «Mati». — Občinska in vaška pota, ki so bila precej zanemarjena, so se zadnji čas pridno popravljala, kar je razveseljivo dejstvo. — Naše zadruge in družbe, katerih je v Žireh že precej, so tudi v prejšnjem letu odgovarjale svojim namenom in pokazale lep napredek, ki služi v dobro članom in splošnosti. Čevljarska zadruga, ki se peča z izdelovanjem raznovrstne obutve in ima trgovino s čevljarskimi potrebščinami ter usnjem, izbornu uspeva. Zaposluje precej delavcev ter zadovoljuje svoje člane. Tudi Strojarna družba se od leta do leta spopolnjuje; ima lastna obsežna poslopja in stroje. Vodstvo in strokovno delavstvo je na svojem mestu. Producirajo se prvovrstni usnjarski izdelki.

GORNJI LOGATEC. Nedeljsko predavanje g. Župančiča je bilo nad vse zanimivo. Predavatelj obvlada sveto pismo kot malokateri teolog. Iz knjige večnih resnic je zajel podlago svojemu govoru, ni čuda, da so mu sledili verni poslušalci (nad 70) brez ugovora in z največjim zanimanjem. Ob koncu smo bili vsi enega mnenja: prekratko je bilo. — V nedeljo 21. t. m. priredi Sokol priljubljeno Golarjevo «Vdovo Rošlinko», seveda v Sokolskem domu. Začetek ob pol 8. zvečer. V vlogi Janeza gostuje g. Albreht iz Hotedršice. — Somišljenikom priporočamo, da pristopijo k Vodnikovim družbi z letno članarino 20 Din. Zato dobe vsako leto 4 krasne knjige. V to določeni poverjenik že nabira člane.

ZIDANI MOST. V tem kotu naše zemlje, ki je stisnjen med hribe in med reke ter mimo katerega drvi življenje v svet, živi mirno, dobro in potrpežljivo ljudstvo, ki težko breme današnjih dni nosi molčeče in vdano. Le v dušah se oglašajo prepričanje, da bodo beda in pomanjkanje, brezposelnost in vse slabo, kar je z njo v zvezi, še vedno hujši, ako ljudstvo ne bo uvidelo, da je bila dosedanja politika klerikalnih slovenskih poslancev pogubonosna in borba za prazne besede, ki ne morejo nikdar prinesiti polne skledе na mizo. Pri nas vzhaja razveseljivo življenje in z lepšimi upi gledamo v bodočnost. Pričelo se je živahnejše gibanje v delavski strokovni «Uniji»; delavstvo vidi, da je to ena najresnejših delavskih organizacij, ki bo zmožna ne z besedami, ampak z dejanji ščititi koristi delavcev. Kričati je lahko, težje pa delati. V času brezposelnosti so najpotrebnejši člani dobili od centralne «Unije» prav znahe podpore, kar še nikdar prej nismo doživeli, dasi smo vedno v razne socialistične, klerikalne in komunistične organizacije plačevali znatne prispevke. Zato se bodo organizacije še trdneje oprijeli in z vzgladnim delom bomo tudi ostale tovariše-sotrpine prepričali, da je le narodna delavska organizacija prava zaščit-

nica naših koristi. Tudi shoda našega voditelja Svetozarja Pribečevića v Celju smo se udeležili. Videli smo, da le od demokratske stranke moremo pričakovati boljših dni. Ljudstvo z veseljem pristopa k stranki in vsesplošno je mnenje, da bo le politika naše stranke zmožna neznosne razmere ozdraviti. Naša dolžnost je, da stranko z zvestobo in vdanostjo podpiramo. Veselimo se dni, ko bomo mogli z volilnimi kroglicami to svojo zvestobo in hvaležnost pokazati. Naša volja je močna kakor vode, ki drve mimo nas.

BRASLOVČE. Mnogo se je že pisalo o cestnih razmerah drugod, zakaj pa bi naš trg ne prispeval k temu še nekaj. Le pridite in oglejte si našo cesto sredi trga, ki je sicer dokaj prijazen, tako da ga poleti celo letovičarji obiskujejo, in prepričali se boste sami, da je naša pritožba na mestu. Blato in luže, da vam ne svetujem nizkih čevljev, ker jih boste sicer pustili Braslovčanom v spomin. Naš cestar, ki sedaj upravlja in popravlja to našo cesto tja do Podbregarjevega klanca doma za pečjo, si pač misli, da je blato Bog dal in da ga bo tudi on vzel. Povsod drugje se v tem času popravljajo ceste, le pri nas se ne. Naj bi se vsaj blato postrgalo, če ni kamenja za posipanje. Če pa tržani sami postržejo blato pred svojimi hišami, se kmalu prikaže cestar, da kasira za vsak kupček blata po 1 kronico. Mi smo mnenja, naj merodajni faktorji poskrbijo za moža, ki ne bo samo kasiral, temveč tudi popraviljal.

ŠMARJE PRI JELŠAH. Od časa, ko se je doseglo, da se je morala trafika ločiti od Konzumnega društva, smo mislili, da bo začelo tudi vodstvo Konzumnega društva z delom po pravilih. Baje kupujejo v konzumu ljudje, ki niso včlanjeni v društvo in ki se tu pa tam izdajajo za naprednjake. Pravijo, da kupuje v Konzumnem društvu tudi neki višji gospod, ki je vedno zatrjeval, da ni klerikalec. Upamo, da se v tem oziru eventualne dosedanje nepravilnosti odstranijo.

Kulukar.
HRASTNIK. Odborniki in zaupniki k. o. SDS za Hrastnik in Dol se pozivajo, da se udeležijo brez izjeme vse sestanka v nedeljo 21. t. m. ob treh popoldne pri Dolinški. Povabite s seboj zanesljive znanke-somišljenike! Vsakdo, ki izostane, škoduje naši napredni dobri stvari. Torej točno in polnoštevilno! Predsednik.

SMARTNO OB DRETI. Gospodu župniku svetujemo, da pusti politiko pri miru, sicer ga bo zapustilo zaupanje faranov. Smatramo, da vsiljevanje gotovih političnih listov po hišah ni primerno za dušnega pastirja. Ako ne bo pomagal pravočasen opomin, boš imela, draga »Domovina«, še precej zanimivega štiva za svoje bralce iz Zadretja.

ZIBIKA. Neki klerikalni agitator si je izmislil neslano šalo ter naročil »Domovino« na imena, ki jih tukaj ni. Treba mu bo mlatičev, da mu iztepejo muhe iz njegove politične butice. Da bi se on poboljšal, bi bilo treba še deset takšnih misijonov, kakršnega smo imeli, in nazadnje še bo ostal bedak. — Kupci so se začeli zanimati za naša vina in ga plačujejo 6—7 Din za liter. Pa kaj pomaga, če ga prodamo, ko ga pa ne moremo spraviti do železnice, ker so naše ceste zanemarjene. Bil bi že čas, da odgovorni činitelji kaj ukrenejo.

BREG PRI PTUJU. Dne 20. februarja smo imeli pri nas v gostoljubni hiši g. Stanica dobro obiskan občni zbor krajevne organizacije SDS. Zbralo se je nad 30 somišljenikov, ki so pazljivo poslušali poročila odborovih funkcionarjev. Oblastni odbor nam je poslal svojega zastopnika g. Robnika, ki je tudi povzel besedo ter v krasno zasnovanem govoru razvijal misel: Zakaj sem samostojni demokrat? — Soglasno se je tudi sprejela naslednja resolucija: Zborovalci odločno protestirajo proti rigorozni davčni praksi, ki jo prakticira delegacija finančnega ministrstva v Ljubljani, in proti novejšemu prakticiranju davčnih oblastev, ki brez izdanega opomina zaračunavajo 4 % opominske stroške. Zborovalci nadalje izražajo željo, da bi bila slovenska davčna oblastva vsaj toliko obzirna s slovenskimi

avkoplačevalci kakor so hrvatske s hrvatskimi. Zborovanja se je tudi udeležila delegacija bratske ptujske organizacije. Po triurnem trajanju je naš vrli predsednik g. Vindiš zaključil občni zbor z bodrilnimi besedami na nadaljno živahno delovanje za stranko in njene ideale. — Dne 21. t. m. bo v Ptuj velik shod, na katerem bosta govorila naša poslanca gg. dr. Žerjav in dr. Pivko. Brežani se udeležimo shoda v velikem številu, ker smo prepričani, da prideta oba gospoda popoldne tudi malo »čez Dravco vs'vat«.

ŠT. PETER POD SVETIMI GORAMI. Tu se je vršil 7. t. m. v Kranerjevi gostilni občni zbor krajevne organizacije SDS, ki je bil krasno obiskan. Oblastni tajnik iz Maribora g. Spindler je orisal v jedrnatih besedah politični položaj v Jugoslaviji, govoril o našem neznosnem obdavčenju, kritiziral neplodno in škodljivo politično delovanje klerikalnih in radičevskih poslancev ter dokazoval smotreno in premišljeno delovanje demokratskih poslancev za gospodarski blagor in napredek našega ljudstva. Poslušalci so sledili z velikim zanimanjem in pritrjevanjem prepričevalnim besedam g. Spindlerja ter so se živahno udeleževali debate. Sprejel se je predlog proti obdavčenju zaslužka telesnih delavcev. Soglasno in z navdušenjem je bil sprejet predlog, da se izreče našim prvoboriteljem Svetozarju Pribečeviću, dr. Žerjavu in dr. Pivku za njihovo požrtvovalno in nesebično delovanje iskrena zahvala in popolno zaupanje. Pri volitvah v odbor krajevne organizacije so bili izvoljeni: predsednik Martin Učnik v Zagaju, podpredsednik dr. Kunej v Št. Petru, tajnik Vinko Balon v Št. Petru, blagajnik Anton Zupan v Zagaju; odborniki: Vinko Šplajt na Plesu, Josip Dobrina v Dekmanci, Karel Čizmek v Kunšperku, Jože Štancer v Srebrniku, Ivan Štusaj na Križanvrhu in Ivan Stadler v Št. Petru. Samostojna demokratska stranka se razvija tudi v Št. Petru pod Sv. Gorami jako zadovoljivo. Agilni novi odbor krajevne organizacije SDS naj skrbi, da se bo SDS razširila v vse sloje Št. Petra in okolice.

ROGAŠKA SLATINA. Odkar so začeli agitirati proti »Domovini«, je postala ona pri nas res pravi »Massenartikel«. Za zadnjo številko so se kar stegli. Če bi ne bila taksirana, bi se moglo še zgoditi, da začnejo z njo verižiti, posebno takrat, kadar se izve, da spet koga »pegla«. Kar pa je najbolj imenitno, je to, da noče biti v takih primerih nihče prizadet. Eden pravi, da se to njega ne tiče, drugi pa spet izjavlja, da je prestar, in tako naprej. In tako se včasih ugiba pozno v noč, kar »Domovini« ni v malo reklamo. Na Slatini pa nimamo samo mladih, temveč imamo tudi starejše in po vrhu dobro rejene grešnike, enega celo takega, da ga niti »Zlatorogovo« milo več ne opere. Ima toliko barv, namreč političnih, kakor mavrica po dežju. Kakor se sliši, mu niti sedanja stranka ni več všeč; vežejo ga le še neke obveznosti. Res ni prijetno, če mora človek zamorca igrati.

ŠMARJE PRI JELŠAH. Sokolsko društvo je 8. m. m. uprizorilo veseloigro »Charlijeva tetka«. Kdor je to igro videl, se je gotovo nasmejal za nekaj časa. Vloge so bile v splošnem dobro razdeljene in srečno izvedene. Največ smeha in pohvale je pa žel naš neumorni delavec g. dr. Lorgar, ki je vlogo namišljene tetke izvedel sijajno. — Voditeljica dramskega odseka je nevarno zbolela na pljučnici. Želimo ji skorajšnjega ozdravljenja.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Bil sem od SLS napaden z našo priljubljeno »Domovino« vred zaradi dopisa v 7. št. »Domovine«. Povem vam toliko, da je bil dopis popolnoma resničen, kar lahko priča pol fare. Pisati resnico pa še do sedaj ni bilo nikjer prepovedano. Ako pa je SLS osnovala nov zakon, da je resnico pisati prepovedano, naj nas s tem obvesti. Potem se bom tudi jaz včasih lahko zlagal, kakor se tako često zgodi pri dopisnikih SLS. Ne zamerim Vam tega napada, ker to ni nič novega od Vas, kajti jaz še nisem pozabil nauka Kristusovega: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.« Vi, tako verni »katoličani«, pa ste te besede že

navno pozabili. Malo več ljubezni ter manj sovraštva in vse bo boljše. — Tukaj imamo tudi neko ženico, ki je pozabila Kristosove nauke in hodi za nekim oženjenim možem. Kaj takega se ne sliši o dekletih, ki berejo »Domovino«. F. Č.
SV. KRIŽ NAD MARIBOROM. O, ti uboga naša »Domovina«, eno zadnjih nedelj je bilo zopet po tebi! Zakaj pa pišeš o prašičkih, da se potem naš gospod župnik toliko razburja. Prašiček in svinja spadata v hlev, a ne v časniki! Bom raje jaz eno smešnico povedal, n. pr. kako so lani enkrat nekoga okol' Kočevarjevih oglov lovili, pa jim je srečno odnesel péte čez plot, ker zna zelo dobro telovaditi na drog in na plot. Zabavo imamo zmiraj, naj je pust ali post. V pustu igrajo komedije, a v postu se vadijo za kaj drugega. Par takih komedij bom drugič enkrat opisal, seveda tudi osebe, ki igrajo pri tem glavno vlogo. Sveti post je in se res ne spodobi posvetnih reči pisati, še manj pa čitati, zato bom do Velike noči molčal. Pa tudi ti, brbljava »Domovina«, bodi tiho o svojih prašičkih in piši raje kaj zanimivega o ribah, rakih, polžih itd. To je za postni čas, da veš.

BRCE PRI DOLU. Gospod urednik, iz našega kraja gotovo še niste prejeli dopisov za »Domovino«. Saj to ni čudno, ker smo do sedaj bili vsi zvesti naročniki »Slovenskega Gospodarja«. Verujte mi, odkar je priromala prva »Domovina« v našo vas, se tudi pri nas svila. Prepričal sem se s svojimi sosedi vred, da piše »Domovina« golo resnico. Ko so tukajšnji vodje SLS vedno obrekovali »Domovino«, posebno pa še občinske odbornike SDS, sem se podal k občinski seji, da se osebno prepričam, kateri odborniki res delajo v prid občanov. Na seji sem bil presenečen, ko sem slišal, kake so morali požirati odborniki SLS. Zupana so pozvali, da mora predložiti podroben seznam zaradi nekega računa o gramozu. On je izjavil, da je zaračunal oni gramoz, kate-rega je zvozil v petih letih na cesto v Sevcab. Pesek je vozil iz Ogeč na omenjeno cesto, to je na ono, katera je že lani stala ogromne vsote denarja. Stvar je zamotana in sem rado-veden, kako bo preiskal zadevo cestni odbor. Blagajnik g. Bantan je moral pojasniti, zakaj si je zaračunal 190 Din za stroške, ko se je peljal enkrat v Ljubljano, kar je vsekakor pretirano, to še tembolj, ker se je peljal brez vednosti občinskega odbora. Zagovarjal se je, da v tem primeru zastopa isto stališče kakor bivši gerent. Zupana so ponovno pozvali in karali, ker ima že ves teden tri delavce zaposlene na svojem travniku, ki razkopavajo plazovje na občinske stroške. Zupan je na kratko povedal, da ima dovoljenje od cestnega odbora. Ko sem to slišal, sem mislil, da bom skočil iz kože, ker sem šele sedaj zvedel, da je voditelj cestnega odbora gosp. Napret, vodja tukajšnje SLS. Ta nam je pred volitvami mnogo obetal, kakor nove ceste, temeljito popravilo dosedanjih cest in še mnogo drugih reči. Sedaj, ko smo ga postavili na stolček, se niti najmanj ne zmeja za naše utemeljene prošnje in dovoljuje s člani cestnega odbora popravila na takem kraju, ki sploh ne spada v delokrog naše občine. V nedeljo 7. t. m. smo se podali na občino; bilo nas je okrog dvajset posestnikov kmetov, ki smo protestirali proti zanemarjanju cest v našem okolišču. Naše upravičene zahteve podpirajo odborniki Samostojne demokratske stranke in upati je, da se bodo naše želje izpolnile. Priporočam vsem posestnikom, da se udeležujejo občinskih sej (ker imajo pravico po občinskem redu, če so javne seje), kjer se lahko osebno prepričajo o nesposobnem delovanju odbornikov, pristašev SLS. Jaz sem se trdno odločil in se pridružil samostojnim demokratom iz splošnih gospodarskih interesov ter poudarjam, da ostanem še nadalje veren kristjan, morda še bolj kakor oni, ki stoje v ospredju pogubonosne stranke SLS, ki nas vodi za nos že celih sedem let v novi državi. Zanesem se na vse svoje sosede in okoličane ter jih pozivam, naj mi pomagajo pri delu, da pripravimo vse potrebno, da bomo pri prihodnjih občinskih volitvah temeljito izčistili ta Avgijev hlev. — K. J.

SV. MARJETA PRI RIMSKIH TOPLICAH. Ponovno se javnost opozarja, da se vrše pri nas letno štirje živinski in dva kramarska sejma po naslednjem redu: dne 21. marca živinski in kramarski sejem (ker je letos ta dan nedelja, bo sejem dne 22. marea); dne 15. julija živinski sejem; dne 7. septembra živinski in kramarski sejem in dne 9. oktobra živinski sejem. Živino-rejci se opozarjajo, da priženejo svojo živino na prodaj, ker kupcev bo dovolj. Stojnina za prvi sejem je prosta. Sejmišče se nahaja ob potoku Breznici v bližini gostilne Demnovšek.

HUDA JAMA PRI LAŠKEM. Resolucije, sprejete na protestnem zboru 7. t. m., so se takoj dale v podpis še raznim organizacijam, nakar so se razposlale na merodajna mesta. Kolavdacija, katera se je vršila dne 11. t. m., je glede na resolucijo in s pomočjo vpliva gerenta okrajnega zastopa g. dr. Roša izpadla ugodno, tako da je upati, da so s tem odpravljene vse ovire, katere so predstavljale pogoj za večjo redukcijo in eventualno ustavitev obrata v Hudi jami. Za velikodušen čin, katerega je storil g. dr. Roš v prid vsem prebivalcem v območju rudnika Hude jame, je prebivalstvo zelo hvaležno.

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. Davkoplačevalci občine Sv. Kristof, strmite! Znano vam je, da smo protestirali proti proračunu, katerega se voditelji naše občine povišali od 80 na 161 odstotkov. Proti temu povišanju, zaradi katerega bi plačali davkoplačevalci še enkrat toliko občinskih doklad kakor do sedaj, smo vložili protest, ker smo se zavedali, da v današnjih razmerah, ko cene kmečkih pridelkov v splošnem padajo, ni umestno si naložiti previsoke davke. Omeniti moram, da ta povišek še ne zadostuje našemu blaginiku g. Bantana, ker je hotel na občinski seji 11. t. m. proračun povišati naknadno za 100.000 Din. Stavil je zanimiv predlog: «Kdor je za občinske reveže, naj vstane!» Oni odborniki, ki smo se zavedali zvitega predloga, smo glasovali proti njemu. Bilo nas je devet. Onih devet, ki se tega niso zavedali, so glasovali zanj; torej je moral župan odločiti, ki je odločil v prid predlogu g. Bantana. Za predlog g. Bantana so glasovali med drugimi naslednji občinski odborniki gg.: Kurnik, Knez, Bračko, Napret. Takoj po seji sem vprašal enega imenovanih, ali se zaveda, za kaj je glasoval. Odgovoril mi je, da za reveže, ki bodo dobivali podporo. Pojasnil sem mu na kratko, da je glasoval za povišanje proračuna v znesku 100.000 Din, in mož je strmel ter se izrazil, da je kaj takega skoro nemogoče. Vložil se je takoj protest, ker se zavedamo, da mora biti proračun javno nabit 14 dni pred sejo in po njej, kar se pa ni storilo. Upati je, da se nakane gosp. Bantana in g. Napreta zaenkrat ne bodo posrežile, ker smo v občini odborniki, ki upoštevamo splošne interese. Poudarjam javno, da se bo dosedanje pogubonosno delo pod klobukom v škodo občanov enkrat za vselej odpravilo. — Karel Golob, občinski odbornik.

VERŽEJ. Ker «kmečki fant» v «Slovenskem Gospodarju» še ne miruje ter nas izziva, pridamo k našemu zadnjemu odgovoru še naslednje: O delovanju osivelega nadpastirja ljubljanskega nimamo za sedaj ničesar več pripomniti, kakor da je res že vneto deloval za narod posebno pri sestavi «rdeče brošure». Če stopiš mačku na rep, pa cvili. Tega pregovora dopisnik s «Slovenskim Gospodarjem» vred noče razumeti. Če Vam človek pove resnico v obraz, ki Vam je neljuba, potem je pomilovanja vreden ter je globoko padel. To pa menda zato, ker smo izpregledali in nas je že izpametovalo Vaše delo za narod. Imamo preveč jasnih dokazov za to, kak konec bi nas čakal, ako bi se brezpogojno dali voditi od Vas. Da pa nekateri duhovniki izrabljajo spovednico v agitacijske svrhe, priznava dopisnik «Slovenskega Gospodarja» sam. Torej z agitacijo v spovednicah vršijo duhovniki svojo stanovsko dolžnost! Lepo povedano! Mi bi pa mislili malo drugače, in sicer, da je sveta spoved zato, da se človek očisti svojih grehov s trdnim sklepom za popoljšanje. Tako uči sveta vera, ki jo je postavil Kristus še prej, kakor je

bil «Slovenski Gospodar». In verujte mi, gospodje, da bi Kristus, če bi prišel še enkrat na svet, najprej udaril po pisarjih v liste, ki pravi, da branijo vero, a v resnici le grdo in sirovo klanfajo o vseh, ki niso njihovega političnega prepričanja. Z mirno vestjo lahko trdim, da «Domovina» niti enkrat ni rabila tako sirovih izrazov kakor klerikalno časopisje.

BOČNA PRI GORNJEM GRADU. Tukaj se je vršil lepo obiskan občni zbor krajevne organizacije SDS. Otvoril ga je naš predsednik g. Josip Čepelj iz Kroppe. Poročila, ki so jih podali dosednji funkcionarji organizacije, so bila soglasno sprejeta, nakar je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik g. Josip Čepelj, posestnik v Kropi; podpredsednik Franc Kropušek, gostilničar v Bočni; tajnik g. Janko Hren v Kropi; blagajnik g. Franc Podlinšek, usnarj v Kropi; odborniki: g. Franc Miklavc, kolar v Bočni; gosp. Anton Zavolovšek, posestnik v Kropi; g. Martin Žmavec, posestnik v Bočni; g. Anton Zehelj, posestnik in župan v Bočni, in g. Mirko Počkaj, šolski upravitelj pri Ksaveriju; delegata za sreski odbor gg. Josip Čepelj in Anton Zehelj; delegata za oblastni občni zbor gg. Franc Podlinšek in Mirko Počkaj; čuvarja skrinjice gg. Anton Zavolovšek ter Franc Strmšek. Po volitvah sta podala obširni poročili o političnem položaju in o raznih drugih koristnih gospodarskih potrebah okrožni tajnik g. Zabkar iz Celja ter g. Stanko Sajovic, odvetnik iz Gornjega grada.

ŠMARTNO PRI LITJI. Tukajšno gasilno društvo si želi čimprej nabaviti novo motorno brizgalno. Vsa močnejša gasilna društva streme za tem, da se opremijo s čim modernejšim orodjem, ker današnje ročne brizgalne ne ustrezajo povsem, posebno ob izbruhu večjega požara. Kdor je imel priliko viditi kolosalen učinek motorne brizgalne pri gašenju ognja, bo znal ceniti, kake neizmerne važnosti bo pridobitev take brizgalne za našo vas in vso široko okolico. V dosego za to potrebnih denarnih sredstev bo priredilo društvo med drugim 2. maja t. l. v Šmartnem veliko javno tombolo. Dobitki bodo prav lepi (kompletna sobna oprava, koža podplatov in črna usnja, 8 m² drv, čevlji itd.) in ker nas vodi pri tem plemenito geslo: «Bližnjemu na pomoč!» upamo in prosimo, da se bo vsakdo v čim večji meri poslužil tablice, ko pridejo v razprodajo, in rade volje dal kak dobiček, ko bomo zaprosili zanj.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

LAŠKA IN FRANCOSKA LUCERNA.

Za pridelovanje semena lucerne je treba pravnega kraja in dosti prostora. Pri nas manjka obojega. Dokler smo imeli Vipavo, je bila ta dolina kakor ustvarjena za pridelovanje lucerne. Tam raste lucerna divje. Najdeš jo povsod ob cestah, po mejah itd., kakor plevel. Pa tudi v Vipavski dolini je bilo na ondornih maloposestvih premalo prostora, da bi jo mogli pridelovati v večji meri za seme. Posamezni kmetovalci so pridelovali le toliko semena, kolikor so ga potrebovali za domačo rabo, tako da ga njim ni bilo treba kupovati.

Pri nas smo pa navezani na dobivanje semena od zunaj, iz drugih držav, kjer ga pridelujejo v večji meri. Veliko takega semena pridelujejo že od nekdaj na Francoskem, na Laškem, Ogrskem itd. Za nas prilijajo v poštev posebno laška in francoska ali tako imenovana provanska lucerna.

Kar se tiče laške ali italijanske lucerne se je v zadnjih letih močno razširila pod tem imenom tudi pri nas. Dobivali smo jo tudi že prej iz Italije, večkrat tudi pod imenom francoske lucerne, ker je to ime bolj vleklo. Na Laškem je mnogo krajev, ki se pečajo s pridelovanjem semenske lucerne. Danes pripisujejo naši gospodarji z gorenjske strani, da je laška lucerna premalo trpežna in da ji škoduje tudi ostra zima. To je

verjetno, če pride seme iz bolj mehkih krajev kakor so naši. Pripomniti pa je, da imamo tudi na Laškem tako hladne kraje kakor so naši, tako da se v tem pogledu od naših nič ne ločijo. To velja posebno za kraje, ki leže v Zgornji Italiji in ki se tudi od provanskega dela Francoske po svojih prirodnih prilikah nič ne ločijo. Iz teh krajev dobljeno seme mora tudi pri nas uspevati! Pri nas je francoska lucerna že od nekdaj najbolj cenjena, dasi jo v nekaterih nemških krajih danes zapostavljajo celo za ogrsko lucerno in za nemško badensko lucerno, ki sta pa vobče manj vredni kakor je francoska lucerna.

Če posameznik ne doseže ugodnih uspehov z laško lucerno, je mogoče tudi, da tiči vzrok kje drugje in ne samo v semenu. Morda je zemlja preveč utrjena za lucerno, bodisi zaradi tega, ker se lucerna prehitro vrača zopet na tisto njivo, ali pa da manjka zemlji apna ali kalija, ali pa obojega in povrh še fosforne kisline. Mogoče tudi, da je zemlja okužena z bakterijo, ki povzroča razne bolezni in jo uničujejo.

Pri lucerni moramo skrbeti, da ji zemljo skrbno pripravimo in da ji skrbimo za potrebna gnojila. Velika napaka je tudi, če jo sejemo med zimsko žito in če pustimo žito zoreti.

NOVA VRSTA KROMPIRJA.

Krompirjevi pridelki so se v zadnjem času močno skrčili. Namesto po 150 do 200 q in več pridelamo na en hektar samo 80 do 100 metrskih centov, pa tudi manj. Kriva ni temu naša preskušena sorta «oneida», ki se že nad 30 let prideluje po naših krajih, ampak krive so temu neugodne letine in bolezni poleg vsakega pomanjkanja potrebne pomoči. Krompir «oneida» je še vedno dobra sorta, treba le, da jo skrbno odбираamo za seme in da jo sploh skrbno pridelujemo. Potrebno je tudi, da seme premenimo in ga dobimo iz drugega ugodnejšega in bolj zdravega kraja. Krompir «oneida» bo ostal tudi zanaprej dober, če mu bomo prav postregli in se bolj brigali za njegovo uspevanje.

V dobrem in pravilnem gnojenju imamo važen pripomoček za zboljšanje krompirjevega pridelka. Po krajih, kjer se danes hvalijo z bogatimi pridelki krompirja, mu močno gnojijo, ne le z dobrim hlevskim gnojem, ampak kot priboljšek tudi še z umetnimi gnojili. Pri nas pa še hlevski gnoj ni povsod dober. Včasih, ko nastopijo na krompirju razne bolezni, je treba krompirju sploh bolj pomagati, da nam ne opeša. Krompir potrebuje zlasti več kalija v primeri z drugimi rastlinami, zato je prav, če mu privoščimo poleg hlevskega gnoja za vsak mernik posetve vsaj še 10 kg kalijeve soli.

Podpirati ga je pa tudi sicer v krepki rasti in ga s pravočasnim škropljenjem z modro galico in apnom obvarovati, da ga ne napade palež ali krompirjeva plesen, ki je najbolj nevarna in najbolj strupena bolezen. Potrebno galico za škropljenje si je treba že sedaj zagotoviti. Oddaja jo Kmetijska družba.

Ker je krompir «oneida» sem in tja že precej omagal vsled naše neprevidnosti, se je začelo misliti na novo vrsto krompirja, ki bi bila bolj trdna proti boleznim in pri tem vendar dovolj rodovitna. Za enkrat se imajo delati letos poskusi z vrsto «alma», ki jo dobimo s Tirolskega. To vrsto bomo letos preskušali, da se prepričamo, ako bo dobra za naše razmere. Krompir «alma» je bel, jajčasto okrogle in ploščate oblike s prav plitvimi očmi. Hvalijo ga zaradi bogate rodovitosti in odpornosti proti boleznim. Kmetijska družba ga je naročila par vagonov, da ga razdeli med svoje naročnike pričetkom meseca aprila.

Zid in oficir.

Oficir je sredi ceste padel s konja. Blizu stoječi Zid je pripomnil: «Meni bi se kaj takega ne moglo pripetiti!»

Oficir (osramočen in jezen): «Zidovsko go-bezdalo, mar si boljši jezdec kakor jaz?»

«Tisto ne,» je odgovoril Zid, «toda jaz bi ne šel na konja.»

Tedenski tržni pregled

ZITO. Cene približno nespremenjene. Na novosadski blagovni borzi se je trgovala v zadnjem času pšenica po 275 do 285 Din, turšica po okrog 110 do 120 Din, moka «0» po okrog 450 Din za 100 kg na debelo.

ZIVINA. Cene še vedno ne kažejo znakov, da bi se popravile.

Kratke vesti

= **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo v devizah dne 18. t. m.: 100 avstrijskih šilingov za 800-50 do 804-50 Din, 100 italijanskih lir za 227-54 do 228-74 Din, 1 dolar za 56-67 do 56-97 Din, 100 češkoslovaških kron za 168-10 do 169-10 Din.

= **Za ustanovitev kmetijskih zbornic.** Minuli teden se je vršila v Beogradu seja uprave Srbskega kmetijskega društva, na kateri se je stavil predlog, naj se ponovno pokrene akcija za ustanovitev kmetijskih zbornic. Izvoljen je bil ožji odbor, da prouči vprašanje, ali naj bi bile te kmetijske zbornice svobodne ali prisilne. Naloga teh zbornic bi bila varovanje interesov kmetijskih posestnikov, ki pri nas žal še niso stanovsko organizirani.

= **Dvodnevni sadjarski tečaj.** Na državnem posestvu Mala Loka (p. Velika Loka) bo priredil državni ekonom iz Novega mesta dvodnevni sadjarski tečaj 28. in 29. t. m. Ker je v ta namen določena primerna državna podpora, se bodo po zaključku tečaja nagradili najvrednejši tečajniki iz te podpore s primernimi nagradami. Revnejši udeleženci bodo dobili tudi prehrano in prenočišče. Vabijo se vsi zavedni in napredka željni gospodarji, zlasti pa mladeniči in člani sosednih sadjarskih podružnic, da se udeležijo tečaja v obilnem številu. Priglasiti se je za tečaj do 26. t. m. na sresko poglavarstvo Novo mesto (sreski ekonom).

= **Dvodnevni vinogradniški tečaj.** V državni trtnici v Bršlinu se bo vršil 7. in 8. aprila t. l. vinogradniški tečaj. Poleg teoretičnega pouka se bodo tečajniki vadili zlasti v cepljenju trt, siljenju in sajenju. Najpridnejši dobé primerno nagrado. Priglasiti se je pri vodstvu državne trtnice (glavarstvo, soba št. 6) no 1. aprila t. l.

= **Za carine prosti uvoz modre galice.** Spričo dejstva, da rabijo naši vinogradniki velike količine modre galice, se je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Osijeku brzojavno obrnila na Generalno direkcijo carin s prošnjo, naj se modra galica oprosti uvozne carine.

= **Ustanovitev Slovenskega mlekarkega društva.** Meseca januarja se je na mlekarškem zborovanju v Ljubljani sklenila ustanovitev Slovenskega mlekarkega društva in se je na seji pripravljalega odbora prejšnjega meseca določilo besedilo pravil. Obstojalo bo društvo iz treh skupin: a) kmetovalci, ki dobavljajo mleko; b) mlekarji tehniki, ki pridelavajo mleko v izdelke in mlekarji znastveniki; c) trgovci, mlekarški podjetniki in mlekarke zadruge kot pravne osebe. Članarina društva znaša 50 par od vsake krave organiziranega kmetovalca, 25 Din za mlekarje mojstre ali vodje ter le polovica za mlekarke pomočnike in učence, 50 Din za trgovce, mlekarke podjetnike in mlekarke zadruge. Konstituiralo se bo društvo na ustanovnem občnem zboru 25. t. m. v Ljubljani v dvorani kmetijske družbe.

= **Tečaj za gospodarske vajence.** Gospodarske vajence sprejema državna kmetijska šola na Grmu za dobo od 7. aprila do 31. oktobra t. l. Sprejemni pogoji so: starost najmanj 16 let, telesna sposobnost, neoporekljivost ter dovršena ljudska šola. Prednost imajo kmečki sinovi, predvsem oni, ki ostanejo na domačem gospodarstvu. Gospodarski vajenci se uporabljajo za delo v vseh panogah šolskega gospodarstva, zlasti v sadjarstvu in vinarstvu ter uživajo tudi teoretičen pouk pri delu, kjer so zaposleni. Zato dobivajo prosto hrano in prosto stanovanje. Gospodarska praksa je izvrstna predpriprava za vstop v šolo s 1. novembrom 1926. Pri spre-

jemu v šolo imajo vajenci prednost pred drugimi prosilci, in sicer, ako izpolnijo ostale pogoje, na prosta mesta. Lastnoročno na vso polo pisane s 25 Din kolkovane prošnje s priloženim krstnim listom, domovnico, zadnjim šolskim izprijemalom ter izprijemalom o navednosti je poslati do 25. t. m. ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

DELAVSKI GLASNIK

PROTI KRIVIČNIM REDUKCIJAM TRBOVELJSKE PREMOGOKOPNE DRUŽBE.

Hrastnik, 14. marca.

Dne 14. t. m. se je vršil pri g. Ivanu Plazniku sestanek zastopnikov večinoma vseh pri nas se nahajajočih strank in organizacij. Na dnevnem redu je bilo poročilo g. Ivana Turnška iz Trbovelj, kaj se je sklenilo na sestanku vseh strank in organizacij v Trbovljah 7. t. m. za reducirance pri TPD. Naglašal je, da je skrajni čas, da stranke skupno nastopijo proti družbi. Dokazal je, da so vse redukcije delavstva in poduradnikov krivične ter je pozival stranke, naj delujejo z vso silo na to, da se popravi krivica prizadetim. Prečitana je bila deklaracija, ki je bila že v Trbovljah sprejeta, za katero so glasovali vsi navzoči. Sploh se je naglašalo, da se delavstvo popolnoma strinja s sklepi in Trbovljah in da enotno nastopa proti družbi. Glede nadaljnega postopanja se je izvolil akcijski odbor, prav tako kakor v Trbovljah. Temu je poverjeno vse zaupno delo.

Zalostno je, da na naši lastni zemlji tujec odjeda kruh domačim ljudem. Tuji služijo milijone iz žuljev slovenskih trpinov, s katerimi se igrajo po mili volji. Merodajni činitelji naj vzamejo to vprašanje temeljito v roke in naj store, kar so storiti dolžni. Izjava ministra za šume in rudnike, ki pravi, da je preiskovalna komisija ugotovila v Trbovljah popolnoma zakonito postopanje družbe, nam ne zadostuje.

BELEŽKE

+ **Lajna se vrti.** Bogokletni «Slovenski Gospodar» besediči dalje o protiverstvu «Domovine». Ker pa tega seveda ne more naravnost dokazati, skuša protiverstvo «Domovine» zviti iz trte. Zlasti so njemu protiverske one smešnice, v katerih nastopajo kot osebe tudi duhovniki. Ta pa je lepa! Ali smo morda malikovalci duhovniških oseb, ki jih ne smeš imenovati v nobenih smešnih naključjih? Koliko stoletij si pa zaostal za razvojem človeštva, dragi «Slovenski Gospodar», da že skoro groziš z inkvizicijo zaradi nedolžnih smešnic. Duhovniki so stan, ki ga glede njegovih verskih opravil ne žali, v drugih zadevah pa bomo menda že lahko o njem govorili svobodno in tudi brez opasnosti za vero napisali kakšno smešnico, v kateri nastopajo tudi duhovniki. Saj to delajo celo oni šaljivi listi, ki se izrecno imenujejo katoliški. Ali mogoče smatrate naše ljudstvo za tako zaostalo, da ga take smešnice «ferderbajo»? Moramo pa ob tej priliki ponovno poudarjati, da smo napram duhovščini baš zaradi njenega posebnega poklica zelo obzirni ter mnogo pregreh, ki se izvrše v farovžih, zamolčimo. Ali hočete, da začnemo z raznimi zabodami duhovnikov, pred sodiščem dokazanimi? Mi bomo pustili v miru vsakega duhovnika, ki nas pusti v miru in ki ne nastopa v javnosti v takšnih posvetnih zadevah, glede katerih smo drugega naziranja kakor on. Saj se vendar smemo braniti tudi proti duhovniku, če nas napada. Kam pa pridemo, če bi smel duhovnik napraviti, kar bi se mu zljubilo, vsi drugi pa bi morali molčati kakor grob!

+ **Klerikalei za podržavljenje županov.** Vsi vemo, kako se klerikalei radi proglašajo za zaščitnike občinske samouprave in kako so še ne-

davno kričali zoper namešcanje državnih občinskih tajnikov, ki naj bi namesto županov opravljali nekatere občinske posle v prid državnim oblastvom. Vik in krik so torej zagnali klerikalei proti državnim občinskim tajnikom, a na shodu, ki so ga prejšnjo nedeljo imeli v Kozjem, so sprejeli celo posebno resolucijo, s katero zahtevajo, da naj bi vsi slovenski župani bili plačani od države, s čimer bi postali — državni nameščenci. Znani mariborski klerikalni tajnik gosp. Marko Krajnc, ki je vodil to zborovanje, je v «Slovincu» odkrito izpovedal, da je omenjeno resolucijo skoval kozjanski župan g. Podlinšek. Lepo sicer ni, da duhovnik Marko Kranjc izdaja svojega zaupnika kot povzročitelja resolucije za podržavljenje slovenskih županov, dobro pa je, da se enkrat ve, kako izgleda klerikalna borba za občinsko avtonomijo v besedah in kakšna je tam, kjer gre za denar in državno plačo.

+ **Bera.** Ker včasih pišemo, da je ponekod bera prevelika in da si morajo zlasti siromašne fare naravnost pristradati bero za župnika, smo po pisanju bogokletnega «Slovenskega Gospodarja» brezverci. Torej, kmetovalec, če nočeš, da te klerikalni list označi za brezverca, le glej, da boš pridelal vsaj za bero in odrajtal onemu lep delež, ki ti sicer pridiguje post, sam pa se huduje, če se ti, kmet-siromak, upiraš preveliki beri. Duhovnik mora imeti vseh posvetnih dobrot dovolj, ti, kmetovalec, ki garaš od jutra do večera, pa lahko stradaš.

+ **V boj za vero.** Podeželski somišljenik nam piše: Mi se bojujemo za pravo vero, ker hočemo postaviti duhovnika na mesto, ki mu ga je odredila Cerkev. Vlečemo duhovnika iz posvetnih želj in strasti, a mnogi se branijo z vsemi štirimi, ker nočejo biti pravi duhovniki, ampak le posvetni ljudje, ki so jim posvetne stvari prve. Mi verujemo v preroške besede: «Oni, ki so prvi, bodo zadnji (SLS 20 poslancev), a oni, ki so zadnji, bodo prvi (SDS 2 poslanca).» Da pa smo v nekaterih stvareh res nejeverni Tomaži, moramo priznati «Slovincu». Mi namreč ne verjamemo, da mora biti ljubljanski škof najbogatejši človek v Sloveniji, ker nas uči vera, naj se duhovnik odpove posvetnemu bogastvu. Duhovščina vabi na daljše božje poti v inozemstvo, kar stane ogromno denarja, ki ga težko pogrešamo siromašni Slovenci. Pa smo seveda spet nejeverni, ker verjamemo nauku sv. vere, ki uči, da je Bog povsod, ne samo v Rimu, v Lurdu in slinih božjih potih.

+ **Sneg je črn!** Če ti reče duhovnik, da je sneg črn, moraš samo prikimati, kajti sicer te bosta «Domoljub» in «Slovenski gospodar» takoj preklela v peklo. Če ti reče duhovnik, da so klerikalni poslanci nadvse zaslužni za nas Slovence, kar prikimaj, četudi veš, da 7 let v pretežni večini zastopajo Slovenijo v narodni skupščini klerikalni poslanci in da ves uspeh njihove politike tvorijo ogromni davki, ki dušijo prav vse stanove. Če župnik zahteva, da moraš za njegovo živino sezidati nove hleve, dasi ima stare, moraš to storiti, čeprav tvoja živina crka v podrtijah. «Domoljub» in «Slovenski Gospodar» pravita, da se duhovniku v nobenem oziru ne smeš upirati in da je protiversko tudi to, če nimaš primernega respektu pred župnikovo živino.

Iz Samostojne demokratske stranke

Preteklo nedeljo se je vršil prav dobro obiskan občni zbor krajevnih organizacij SDS Aržiše-Kolovrat. Po poročilu odbornikov, ki so pričala o vstrajnem in požrtvovalnem delu odbora v prid stranki in nič manj seveda strankinih pristašev, je podal poročilo o političnem položaju g. Janko Blagajne in žel za svoja izvajanja prisrčno odobravanje. H koncu je bila sprejeta naslednja resolucija: Krajevna organizacija SDS za Aržiše-Kolovrat izreka na svojem rednem občnem zboru zaupnika vsem svojim agilnim voditeljem, posebno pa še g. Svetozarju Pribečeviču, dr. Gregorju Žerjavu, dr. Ljudevitu Pivku in dr. Rapetu ter pro-

simo, da bi še nadalje podpirali naše težnje in se zavzemali za upravičene naše pritožbe v istem smislu kakor doslej. V znak hvaležnosti bomo skrbeli, da se bo SDS v našem kraju kar najbolj razvijala in bomo skušali doseči, da se zaneša naša dobra «Domovina» v vsako najbolj zakonito hribovsko vas, ker le s čitanjem poštenega časopisja bo ljudstvo polagoma izpregledalo.

Istega dne se je vršil tudi istotako dobro obiskan občni zbor k. o. SDS v Dolenjem Logatcu. Zbor je otvoril g. predsednik delavec Bajec, poročal o dosedanjem delu k. o. in prosil, da posamezni odborniki tudi s svoje strani izčrpno poročajo. Iz vseh poročil je zvenela velika agilnost organizacije. Izvoljen je bil nov odbor, kojemu je zopet na čelu zaslužni predsednik g. Bajec. Po volitvah je v dolgem govoru poročal o politični situaciji in gospodarskem položaju v naši državi g. dr. Stane Rape in žel za temperamentno izvajanje burno pritrjevanje. Lep napredek, ki ga ima zabeležiti k. o. na svojem četrtem rednem občnem zboru, se je pokazal tudi v solidarni manifestaciji za ideje demokratske stranke in za izjavo vsestranskega zaupanja vodstvu stranke.

Na Jesenicah se bo začel 18. t. m. ob pol 8. uri zvečer socialno-politični tečaj. Program tečaja obsega naslednja predavanja:

18. t. m.: Socialno zavarovanje. Predava g. dr. Jože Bohinjec. 25. t. m.: Pravice in dolžnosti, izvirajoče iz delovnega razmerja. Predava g. dr. Jože Bohinjec. 1. aprila: Delavsko pravo (splošno in jugoslovensko). Predava g. dr. Jože Bohinjec. 8. aprila: Zakon o obratnih sosvetih. Predava g. dr. J. Bohinjec. 15. aprila: Carina, tarifa in kalkulacija cen. Predava g. dr. M. Obersnel. 22. aprila: Davčna politika in državni proračun.

Predava g. Ivan Mohorič. 29. aprila: Ustava in ustroj naše države. Predava g. Fran Majcen. 6. maja: Zaščita materinstva in ženskovarstvena zakonodaja. Predava g. dr. Jože Bohinjec.

V petek 19. t. m. se bo vršil občni zbor k. o. SDS na Jesenicah ob 2. uri popoldne. Udeležil se ga bo g. ravnatelj Jug.

Na Koroški Beli bo občni zbor k. o. SDS ob 10. uri dopoldne. Udeležil se ga bo g. dr. Stane Rape.

V Ljubljani bo istega dne občni zbor kluba demokratskih učiteljev in to ob 10. uri dopoldne v prostorih tajništva SDS v Kazini, drugo nadstropje.

V nedeljo 21. t. m. bo sestanek k. o. SDS ob 3. uri popoldne v Sokolskem domu v Trbovljah. Govori g. Fran Majcen.

V Novivasi pri Rakeku bo občni zbor krajevne organizacije SDS ob pol 8. uri zjutraj. Udeležil se ga bo g. dr. Stane Rape.

PROSVETA

Sienkiewicz H.: Potop. Iz poljščine prevlel dr. Rudolf Mole. 9. in 10. snopič: V Ljubljani 1926. Založila Tiskovna zadruga. — S pravkar izišlim dvojnimi snopičem je zaključen prvi del velikega zgodovinskega romana «Potop», ki ga v snopičih izdaja Tiskovna zadruga. «Potop» je nadaljevanje romana «Z ognjem in mečem» in prav tako bogat na bojnih in ljubezenskih dogodkih razboritih poljskih plemičev kakor slednji. Dasi obsega že prvi del 600 strani, bi ga človek radi nedosegljive zanimivosti najraje prebral na en mah. Prvi del romana velja 110 Din. v polplatno vezan 124 Din, v celo platno pa 134 Din. Naročniki-predplačniki so ga dobili ceneje. Roman prav toplo priporočamo zlasti vsem šolskim in ljudskim knjižnicam.

DOMAČE NOVOSTI

* Današnja številka je zaradi praznika sv. Jožefa izšla namesto v petek danes v četrtek. Vsem Jožefom in Jožicam vesel god!

* Dopisnikom. Zaradi pomanjkanja prostora smo morali del dopisov odložiti za prihodnjo številko.

* Naš novi roman. Čim zaključimo «Zlato srce», pride na vrsto Stražarjeva povest «Od vojaka do graščaka», ki bo ustrezala vsem našim čitateljem. Opozorjajte nanjo one, ki še niso naši naročniki.

* Spominska plošča na rojstnem domu Ivana Cankarja. Petdesetletnico Ivana Cankarja bo proslavilo delavstvo na Vrhniki na ta način, da bo vzdalo na rojstno hišo velikega pisatelja spominsko ploščo s sliko Ivana Cankarja v porcelanu. Slikarsko delo bo izvršil akademični slikar g. Ferdo Vesel.

* Spomenik braniteljem Beograda. V Beogradu je bila te dni sestavljena posebna komisija, ki bo nadzirala zbiranje zemeljskih ostankov onih junakov, ki so padli v bojih za obrambo Beograda. V ministruvstvu vojske in mornarice pa se izdeluje načrt za grobnico in spomenik, ki ga bodo vlili iz starih topov v kragujevskem arzenalu.

* Obrtniški praznik bo na Jožefovo 19. t. m. Praznovanje tega dne se bo vršilo po vsej državi na slovesen način. V Sloveniji v raznih krajih pripravljajo za to priložnost obrtniška zborovanja in predavanja. Obrtniki, udeležimo se povsod prireditve, ki so posvečene našemu stanu.

* Važno za reducirane invalide. Po sklepu ministra za socialno politiko imajo vsi reducirani invalidi, da bi mogli predložiti prošnje za ponoven pregled, počakati na pismeno obvestilo o sklepu, s katerim se jim jemlje pravice do invalidnine, na kar morejo najkasneje v roku šestih mesecev predložiti prošnjo za nov pregled.

* Gradnja vodovoda in elektrarne v Metliki. V Metliki si hočejo tamkajšnji meščani preskr-

beti potrebni vodovod. Pri neusahljivem studencu Obrh se bo zgradilo poslopje, v katerem bo Dieslov motor gnil vodo po železnih ceveh v nabiralnik, ki bo približno 60 metrov nad mestom, tako da bodo lahko vse hiše dobivale vodo. Vsa voda, namenjena v nabiralnik, se bo filtrirala. Motor, ki bo podnevi polnil rezervoar, bo ponoči preskrboval mesto z električno razsvetljavo.

* Pozor! Proti zlorabi cerkve. V zadnjem času so politizirajoči duhovniki začeli zopet v večji meri zlorabljati cerkev v namene SLS, zlasti pri agitaciji za škofove liste in proti «Domovini». Pozivamo vsakogar, ki bi imel v cerkvi, župnišću, zlasti s prižnice ali v spovednici sitnosti zaradi svojega političnega mišljenja, da to javi v mariborski oblasti poslancu dr. Ljudevitu Pivku (Maribor), v ljubljanski oblasti pa poslancu dr. Gregorju Zerjavu (Ljubljana). Vsako duhovniško agitacijo za «Domoljuba» in proti «Domovini» je istotako treba javiti. Gg. poslanca bosta gradivo porabila po svojem preudarku, ne da bi iz tega za informatorja nastale nepravilnosti. Storila bosta potem vse potrebne korake. Gradivo je zlasti potrebno zaradi poostritve kazni, ki jo bo bodoči kazenski zakon predpisoval za zlorabo vere.

* Elektrificirajmo Slovenijo, kurimo s premogom! Z zadovoljstvom čitamo o povoljnem zaključku pogajanj med elektrarno Falo in občini Murskega in Dravskega polja zaradi elektrifikacije. Napredek bo ogromen in bo prinesel tudi v zdravstvenem oziru uspehe. Bilo bi umestno, da vse naše občine premislijo, ali jim je elektrifikacija mogoča. Fala in nova centrala pri velenjskem premogovniku lahko zadovoljita vsa bivša Južno Štajersko ne glede na male električne naprave, ki so že tu, oziroma se lahko še grade. Elektrifikacija se zdaj posebno priporoča, ker je največji del zadevnih potrebščin zaradi tozadevne akcije Zagreba in Ljubljane carine prost, kar izda zelo mnogo. Podjetni močje.

občinski odbori, na noge! — V Sloveniji imamo mnogo premoga, ki bi lahko nadomestil kurjavo z drvmi. Seveda je v to svrhu marsikje potrebna preuredba peči. Kraji, kjer manjka lesa, oziroma ga je škoda pokuriti, in seveda vsa večja središča, bi se morala potruditi, da se preurede na rjavi premog in lignit na vsej črti.

* Poziv nezgodnim rentnikom iz Nemčije. Vse one nezgodne rentnike, ki so uživali nezgodno rento od kake nemške zavarovalnice in jim je bilo izplačevanje te rente po nemških zavarovalnicah po prevratu ustavljeno, pozivamo, da se prijavijo na tajništvo Samostojne strokovne delavske Unije v Ljubljani, Kazina (II. nadst.), in prilože vse potrebne listine. Nemške zavarovalnice se v odklonilnih odlokih sklicujejo na ono določilo nemškega zavarovalnega zakona, po katerem je izplačevanje rente v inozemstvo zabranjeno, ako se rentnik prostovoljno zadržuje izven mej nemške države. Kdor se je tozadevno na svoječasni poziv že obrnil na krajevno organizacijo SDS v Laškem, ni treba, da se na ta poziv prijavl.

* Brezplačna priselitev v Brazilijo ustavljena. Po informacijah braziljskega konzulata v Beogradu je vlada v Sao Paulu (v Braziliji) začela ustavljati priseljevanje oseb, ki potujejo v Brazilijo na njene stroške (brezplačno). Zaradi tega je ustavljeno izdajanje potnih listov za Sao Paulo vsem onim, ki so se nameravali tja izseliti na stroške braziljske države Sao Paulo.

* Prostori za orožniške postaje. Novi stanovanski zakon se je marsikje krepko izrazil proti erarju kot najemniku. S stališča hišnega posestnika je to vsaj za hip razumljivo, in to tembolj, ker erar niti v okviru obstoječih kreditov ni bil voljan zvišati najemnin. Ker ni za postaje, in sicer za plačilo stanovanj zaradi trenutnega porasta najemnin dovolj kreditov, bo v Sloveniji do 40 postaj ukinjenih. Zaradi tega prihajajo seveda intervencije in je naravno, da se občine trudijo postaje ohraniti. Mora se priznati, da se marsikje zahtevajo za slabe prostore res pretirane najemnine. Stvar je treba pač obravnavati od primera do primera in se ob dobri volji obeh strani vedno najde sporazumna rešitev.

* Smrtna kosa. V Igavasi pri Rakeku je umrla gospa Antonija Kosinova, rojena Čelesnikova. Pokojnica je bila mati nadučitelja g. Miroslava Kosina. — V Celju je umrla ga. Ivana Petrovičeva, zasebnica, v starosti 64 let. — V ljubljanski bolnici je umrl France Pušnik, trgovec v Celju, sin čislana obrtnika Pušnika v Gaberju pri Celju. Bolehal je že dalje časa na neozdravljivi bolezni. — V Ljubnem na Gorenjskem je umrl ključavničarski mojster in posestnik g. Josip Ambrožič. Pokojnik je bil po svojih izdelkih znan širom Gorenjske ter splošno priljubljen. Bil je član gasilnega društva, dolga leta poveljnik brizgalne ter zvest naš somišljenik. — V Ljubljani je umrla v starosti 23 let ga. Lada Zrimškova, rojena Gvardijančičeva, vdova po železniškem uradniku. Pokojnica je bila blagega značaja. — V Ljubljani je preminula ga. Iva Gostičeva, rojena Tominčeva, soproga upravitelja državne žrebčarne g. Stanka Gostiča. — Blag jim spomin!

* Smrtna kosa. V Središču ob Dravi je umrla po dolgi težki bolezni gospa Jelisaava Zadravčeva, soproga odličnega, širom Slovenije znane industrije ter narodnogospodarskega delavca g. Jakoba Zadravca. Pokojnica je bila vzorna narodna žena in zvesta opora svojemu soprogu. Blagi pokojnici bodi lahka zemlja! Preostalim naše iskreno sožalje!

* Klie od Mure. Iz raznih krajev ob Muri dobivamo že dalje časa obupne klice po regulaciji Mure in po očuvanju vsaj dosedanjih naprav na že reguliranem obrežju. Mura trga dan za dnem zemljišča ter podira in razdira staro regulirano obrežje, ki obstoja še iz avstrijskih časov. To regulirano obrežje bi se dalo vzdržati in očuvati z malimi izdatki. Sedaj pa propada še to, kar je že bilo napravljeno. Hidrotehnični oddelek velikega župana v Mariboru na vse tozadevne klice

odgovarja, da ne more ničesar storiti zaradi pomanjkanja kreditov. Tekom par mesecev je Mura v občini Bunčani zaradi pomanjkljivosti vzdrževanja že reguliranega obrežja napravila jako občutno škodo. Posameznim posestnikom je voda odnesla cele komplekse zemljišča. Ravno tako v občini trga Veržej, kjer se bo tok reke, ako se takoj ne prične s popravilom ogroženega obrežja, obrnil v popolnoma drugo smer proti Dokležovju in bo na ta način odrezanih nad 30 oralov gozda, ki je last posameznih posestnikov iz Veržeja. Od Veržeja naprej pa sploh ni več govora o kakem rednem obrežju. Vas Melinci v srezu Dolnja Lendava je ogrožena tako, da bodo morali vaščani polagoma začeti predstavljati svoja poslopja ne glede na to, da so nekateri že itak izgubili vso zemljo. Isto velja glede Bistrice v srezu Dolnja Lendava. Odpomoč je nujna. Kličemo merodajne činitele k pozornosti in jih opozarjamo na veliko odgovornost, katero prevzemajo, ako takoj ne storijo potrebnih korakov.

* **Nelojalnost tujih državljanov.** V tvornici gumijevih izdelkov »Vulkan« v Kranju je zaposlenih nekaj tujcev. Nekateri teh mislijo, da žive še vedno v predvojnih časih, ko je tujec smatral slovenskega človeka za manj vredno bitje in mislil, da more z njim počenjati, kar in kakor hoče. Postopanje teh tujcev z našimi delavci v tvornici je več kakor slabo in je pri vsaki priliki opaziti besedno ali drugačno omalovaževanje našega življa. Tudi se pogosto čuje ne prav simpatično govorjenje o naši državi in njeni upravi. Upamo, da bo to opozorilo za enkrat zadostovalo.

* **Avtomobilski vozi red Ptuj—Sv. Barbara v Halozah.** Avtomobil vozi iz Ptuja ob 7. in 13. in dospe v Spuhljo ob 7:10 in 13:10, k Sv. Marku ob 7:15 in 13:15, v Bukovce ob 7:20 in 13:20, v Stojnce ob 7:25 in 13:25, v Borl (Zavrč) ob 7:30 in 13:30, k Sv. Barbari ob 7:40 in 13:40. V obratni smeri pa vozi avtomobil iz Sv. Barbare ob 8. in 15. ter dospe v Borl (Zavrč) ob 8:10 in 15:10, v Stojnce ob 8:15 in 15:15, v Bukovce ob 8:20 in 15:20, k Sv. Marku ob 8:25 in 15:25, v Spuhljo ob 8:30 in 15:30, v Ptuj ob 8:40 in 15:40. Stane vožnja: od Ptuja do Spuhlje 4, do Sv. Marka 6, do Bukovcev 8, do Stojncev 10, do Borla (Zavrča) 12, do Svete Barbare 16 Din, odnosno od Sv. Barbare do Borla (Zavrča) 4, do Stojncev 6, do Bukovcev 8, do Sv. Marka 10, do Spuhlje 12, do Ptuja 16 Din.

* **Nov list.** V Beogradu je začel izhajati tednik »Narodni list« na 8 straneh.

* **Letni živinski sejem v Zagerju ob Savi** se bo vršil namesto 25. marca (praznik) prihodnjega dne v petek 26. t. m.

* **Trboveljske novice.** Na vseh revirjih v Trbovljah se je prebral razglas, po katerem se morajo osebno zglasiti v rudniški pisarni vsi delavci-kmetje in delavci-kmečki sinovi. S 15. t. m. je bilo zopet reduciranih 250 delavcev, katerim je bilo odpovedano na 14 dni. — Okrajno sodišče v Laškem je naznanilo svoje uradne dneve v Hrastniku, ki se bodo vršili v prostorih pri Rošu od 1/2 10. do 12. in od 14. do 19. ure naslednje dni: 17. marca, 24. aprila, 29. maja, 26. junija, 24. julija, 28. avgusta, 25. septembra, 23. oktobra, 20. novembra in 18. decembra. — Na obnem zboru gostilničarske zadrage, ki se je vršil v Hrastniku, je bil izvoljen za predsednika g. Počivavšek iz Trbovelj, za podpredsednika pa g. Dolinšek iz Hrastnika. V odbor so bili še izvoljeni gg.: Sušnik, Avsenek, oba iz Trbovelj, Draksler iz Dola, Domitrovič in Roš, oba iz Hrastnika, ter za namestnika g. Goropevšek iz Trbovelj in g. Očkun iz Studencev. — Seja gerentskega sosveta se bo vršila v soboto 20. t. m. — Za občinske volitve 28. t. m. je priredila do sedaj samo skupina okoli »Delavsko-kmetijskega lista« javen shod, ki pa je bil zelo slabo obiskan. Vse stranke se pripravljajo na boj zadnje dni pred volitvami. — Preteklo nedeljo so igrali v režiji g. Levca v Sokolskem gledališču Ganglovega »Sina«. Dvorana je bila razprodana.

* **Najdeno truplo.** V nekem prepadu pri Gorjem Mozlju so našli 9. t. m. močno razbito truplo Pavla Stadoharja, 68letnega trgovca s ko-

žami iz Prograda pri Črnomlju. Stadoharja so pogrešali že od 2. februarja t. l. Takrat je nakupoval kožo v Zdihovem. Od tam se je podal na žago, kjer sta mu, vinjenemu, med potjo dva pastirja vzela denar, ko je v vinjenosti padel. Čim pa je vstal in opazil tatvino, je stekel za fantoma in zahteval od njiju denar nazaj. Fanta sta se zbala in denar res vrnila. Stadohar se je nato izrazil, da gre v Suhor. Med potjo je potem nedvomno zašel ter padel v omenjeni prepad, kjer se je ubil.

* **Smrtna nesreča.** V Potokih pri Koroški Beli je tovarniški delavec Labernik padel čez kame-nito ograjo malega mostu tako nesrečno, da je obležal na mestu mrtev.

* **Truplo novorojenčka.** Na Perovem pri Kamniku so potegnili iz Bistrice truplo novorojenčka ženskega spola. Pri obdukciji trupla se je do-gnalo, da je bilo dete živo rojeno. Na vratu so se poznali sledovi davljenja.

* **Slovenka obsojena v Zagrebu.** Pred zagrebškim sodiščem se je te dni zagovarjala 28letna služkinja Josipina Jančarjeva iz Laz, ki je žup-niku Habuneku odnesla razno obleko, nato pa pobegnila v Italijo. Kmalu se je vrnila v Zagreb, kjer so jo prijeli. Obsojena je bila na dve leti ječe.

* **Nevaren tat prijet.** Orožniki so pri Št. Ilju v Slovenskih goricah aretirali nevarnega vlomilca Franca Otorepeca iz Medvedjega sela, ki je pred dvema letoma izvršil številne vlome in tatvine oblek po raznih mariborskih uradih. Pri areta-ciji je imel na sebi črno zimsko suknjo in klobuk, ki ju je nedavno ukradel katehetu Petelinšku in strokovnemu učitelju Pircu v Mariboru. Otorepec je komaj pred dvema tednoma prestal daljšo za-porno kazen zaradi raznih tatvin.

* **Drzen roparski napad.** Iz Novega mesta po-ročajo o drznem roparskem napadu, ki je bil izvršen v tako imenovani Kačji ridi. Ko je šla posestnikova žena Ana Saje z Malega vrha po državni cesti skozi gozd domov, jo je ustavil nez-nan moški ter zahteval denar. Ker ni imela denarja, ji je napadalec iztrgal ročno torbico, v kateri je imela par metrov ševijota. S torbico je ropar izginil v gozdu.

* **Fantovski pretep.** V nedeljo popoldne so se v Arji vasi stekli v pijanosti fantje. Pri pretepu sta bila težko poškodovana in prepeljana v celjsko bolnico hlapec Vincenc Sirše in dninar Adam Knez.

* **Podtaknjen ogenj.** V Pečkah je zlobna roka zažgala hišno in gospodarsko poslopje posestnika Mesariča. Tudi pri drugem sosedu je pričelo isto-časno goreti. Ljudje so rešili živino in vno v kleti, poslopje pa je pogorelo do tal. Sosedu ni zgorelo ničesar, ker so ogenj pravočasno po-gasili.

* **Ogromen prešič.** V mestni klavnici v Ljubljani je bil te dni zaklan najdebelejši in najtežji prešič, ki je kdaj poslednjič zavilil na klavnici. Prešiča, 19 mesecev starega, tehtajočega 386 kg, je zredil župan iz D. M. v Polju g. Josip Gartroža iz Zadobrove, kupil pa ga je od njega načelnik mesarske zadrage v Ljubljani g. Franc Lavtižar, in sicer za 6650 Din.

* **Slepar.** O sleparstvih, ki jih je v Zagrebu zagrešil Fr an Istenič iz Brezovice pri Ljubljani, poročajo tamkajšnji listi: Leta 1924. je Istenič otvoril v Zagrebu trgovino s kurivom. Kot urad-nika je vzel v službo nekega Dolška, ki je moral položiti kavejio v znesku 15.000 Din; pozneje je namestil nekega Strigo in Kamesa, ki sta mu tudi izročila kavejio vsak po 10.000 Din, Aleksan-der Androlić pa 40.000 Din. Že meseca junija zagrešil Fran Istenič iz Brezovice pri Ljubljani, mora odpotovati v Italijo. V Zagreb pa se ni več vrnil. Nameščenci seveda niso dobili plače, a Istenič je odnesel s seboj tudi njihove kavejio. Istenič je bil, kakor smo že poročali, na Reki aretiran.

* **Ubijalec.** Na Vičanskem vrhu pri Veliki Nedelji je Franc Majcen s kuhinjskim nožem za-bodel nekega moža. Ranjenec je ostal na mestu mrtev. Ker se je bal, da bi ga domačini linčali,

se je Majcen še isti večer javil sodišču ter prosil, da ga obdrže v zaporu. Njegovi prošnji so seveda ustregli.

* **Roparski napad.** V Krnici pri Gorjah je izvršil posestnikov sin Janez Pogačar roparski napad na nekega voznika iz Gorjuš v Bohinju, ki se je vračal ponoči iz gostilne po svojega ne daleč proč se nahajajočega konja. Zločinec je udaril voznika s kolom po glavi, da se je ta onesvestil, nakar ga je izropal. Orožniki so ro-parja kmalu izsledili. To je v kratkem času že drugi roparski napad v tem kraju. Oba roparja sta doma iz Krnice. Ali je to sad klerikalnega časopisja, ki ga je vsa vas polna?

* **Pojasnitev umora trgovca Rosenfelda v Pod-vineh pri Ptuj.** V Mariboru sta zaprta na smrt obsojena morilca družine Miklove Zlahtič in Čič. Smrtna obsodba je potrjena. Sedaj je Čič v za-poru izjavil, da je njuna žrtev tudi pred leti umorjeni in oropani Rosenfeld, trgovec v Pod-vineh pri Ptuj. Zasnoval je umor Zlahtič, iz-vršil pa ga je Čič z nekim Kajičem iz Hrastnika, ki je tudi že aretran.

* **Prijeti tihotapec.** Dober plen je napravil neki orožnik v Zavrču v Halozah. Na svojem obhodu je srečal težko obložen voz, na katerem so se peljali trije neznani moški. Orožniku se je zdela stvar sumljiva, ker je malo prej zapazil, da je eden izmed njih zavrgel prazno avstrijsko ciga-retno škatljo. Orožnik je zato ustavil voz in za-hteval pojasnila. Neznanim potnikom je bilo to očitno zelo neprijetno. Ko je končno orožnik še hotel preiskati voz, jo je eden izmed njih kar popihal, dočim je orožnik ostala dva aretirat. Na vozu je našel pri preiskavi 20.000 svežnjev av-strijskega cigaretnega papirja in 50 zavojev igral-nih kart. Blago, ki je bilo seveda vtihotapljeno iz Avstrije, je bilo takoj zaplenjeno, tihotapec pa je orožnik izročil pristojnemu oblastvu.

* **Premeten ptič.** Slepar Franc Kac iz Sv. Mi-klavža pri Hočah je naložil pri neki banki na dve knjižici po 20 Din, vsoto izpremenil na 20.000 Din in delal s tem kupčije. Opeharil je posest-nico Latič in kmeta Jakoba Vehovarja za kravo, oziroma konja. Mož je bil zaradi sleparstev že večkrat kaznovan.

* **Pretep v Zirovskem vrhu.** Pišejo nam: Vaš dopis, da so fantje napadli dva možaka, ni bil točen, temveč sta dotična možaka, ki sta bila opijanjena, izzvala fante, zaradi česar je nastal pretep. Fantje niso imeli nikakega zlega na-mena, tudi niso bili pijani.

Navihani dobrotnik

(Šaljiva dogodbica.)

Očka Zapotnik je bil usmiljenega srca in ni mogel gledati uboštva s svojimi čutečimi očmi. Rad je pomagal siromaku; to pa je znal izvesti tako, da mu ni bilo treba vzeti darila zlepa iz svojega žepa.

Nekoč je prišel v vas metlar, čigar edini za-služek je bilo prodajanje brezovih metel. Vso okolico je že obredel, hvalil in ponujal, a zaloga je bila še vedno nenačeta. Ves obupan zaradi slabe kupčije se je ustavil pred Zapotnikom, ka-teremu je potožil svojo bedo.

Globoko v dušo se je zasmilil metlar mehko-čutnemu sosedu, posebno še, ko je slišal, da mora preživljati bolno ženo in devet otrok. Po-vabil ga je v hišo na kosilo ter mu obljubil, da bo tekom popoldneva prodal vse metle po ceni, katero bo postavil.

Siromak je nejeverno odkimaval z glavo. Zapotnik pa se je medtem dogovoril z ženo, ki je šla od sosedu do sosedu s prošnjo, naj se druga za drugo podajo v vaško prodajalno po brezove metle. Povedala jim je, da jim trgovec ne bo mogel postreči, ker metel nima v zalogi, pač pa se bo potrudil, da jih čimprej preskrbi. Tako bo lahko ubog metlar prodal svojo zalogo trgovini.

Trgovec je bil prebrisan mož in ni kupil no-bene stvari, če je vedel, da je no bo mogel raz-pečati. Čim pa je nastalo povpraševanje po

kakem predmetu, ni smel zamuditi nobenega trenutka in zakasnit naračila.

Nejevoljno se je praskal po glavi tisto popoldne, ko je odšla iz prodajalne — prva vaščanka brez brezove metle. In za njo je prišla druga in tretja, a vsaki je moral ponoviti, da nima zaloge, ki jo bo v kratkem izpopolnil.

Sedel je in napisal naročilni list. Prav ko ga je mislil odposlati, se je pojavilo zunaj na cesti glasno kričanje. Nekdo je ponujal metle — dobro blago po ugodni ceni. Skozi okno je zagledal metlarja z ročnim vozičkom, slučaj, ki mu ga je naklonilo hvalevredno naključje.

«Le sem, le sem, možiček!» ga je vabil trgovec. «Koliko metel pa imate? Ali je dobro blago?»

«Kakih dvesto komadov — izvrstno narejenih,» se je oglasil metlovez. «Koliko naj jih pripravim?»

«Vse! Kar sem jih zapeljite!»

Metlarju ni bilo treba dvakrat veleti; zarinil je voziček pred štacuno, kjer ga je izpraznil in prejel plačilo. Ves srečen se je nazaj grede oglasil pri Zapotniku, kateremu se je zahvalil za izkazano dobroto.

Trgovec je takoj razglasil, da razpolaga s svežo zalogo najboljših metel — v njegovo veliko nejevoljo pa dolgo ni našel pričakovanega odziva.

S o t e š č a n.

Ženitev starega fanta

ali

Cez enajst let vse prav pride...

Pred enajstimi leti je bilo Francu osem in trideset let. Bil je pa še vedno samec in prijatelji so mu pravili: «Fant, čemu se pa ne oženiš, ko si kakor nalašč ustvarjen za družinsko življenje?» Bili so med njegovimi prijatelji tudi taki, ki so govorili drugače. Ti mu niso prigovarjali, marveč so ga svarili: «Franc, nikar ne bodi neumen in ne poslušaj onih, ki te hočejo spraviti v nesrečo! Zdaj nisi vezan na nobeno stran. Kadar hočeš, prideš domov; dokler te je volja, izostaneš z doma. Ženiti se je slabše kakor v loterijo staviti. Kdo ti more povedati, kaj zadeneš, ali pa, kaj tebe zadene?»

Tako so se glasili prigovori in ugovori. Franc pa je bil medtem dopolnil 38. leto svojega nedolžnega življenja. Sedaj, si je mislil, je zadnji čas, če si hočeš zaslužiti pekel. Oženi se!

Tako se je zgodilo, da je začel naš osem in tridesetletni samec gledati okoli sebe. Metel je oko po devojkah in pogledi so mu slednjič obviseli na osemnajstletni Tini, sosedovi hčerki. Deklica je rada govorila s fanti. Vsi, ki so jo poznali, so jo priporočali; in teh ni bilo baš malo. Ko je začel naš kandidat za zakonski stan misliti nanjo, je v mislih prešteval svoje premoženje. Imel je lepo doto, posestvo in rad bi si bil ustvaril lasten dom in odprl gostilno, da bi ga redila. Zato je sklenil pri sebi, da hoče imeti ženo, če že mora naložiti ta križ na svoje rame, mlado in lepo.

Tina je imela obe lastnosti. A Francu ni bilo posebno lahko pri srcu, ko si je predstavljal samega sebe poleg nje. On se pač ni več mogel šteti niti med lepe niti med mlade. Bil je od samega premišljevanja o zakonskem stanu ves zbehan in včasih se mu je zdelo, da ga je le še tenka senčica v hlačah. Kljub temu pa je bil še vedno dobra partija za Tino. Tina ni bila, prijetna in preračunljiva ženska, je prišla temu i sama na sled. Sprva ni hotela verjeti, da bi takšen veljak, kakor je bil Franc, gledal za njeno hčerjo, ko pa je videla, da je le res, se ji je zasmejala srce. Radi lepšega je sicer nekoliko ugovarjala, pa samo toliko, da je prosila le podžigala v njegovem približevanju. Oče pa tudi ni nasprotoval perspektivi, ki se je odpirala njegovi hčerki. Govoril je: «Le pametna bodi, Tina, saj veš, da je današnji vsak dober. Zdaj, ko je vojska vse pobrala, se utegne zgoditi, da drugič še takega ne dobij.»

Tina se je na te besede sprva držala kisto. Rada bi bila imela kakega mlajšega in lepšega. V vrstah znancev pa se ni mogla pohvaliti z nobenim takim, ki bi ji dajal upanje na ljubezen. Ko je videla, da bodo njeni oboževalci in častilci še nekaj let molčali in da se s tem izpostavlja nevarnosti večnega devišstva, se je sprijaznila z mislijo, da bo tudi Franc dober ženin, ko se nihče drugi ne oglasi. Za silo, si je mislila, bo tudi ta. Saj pravijo, da v stiski sam hudič muhe žre.

Tisti predpust je bila gosta megla. Vlekla se je brez konca in kraja, ko se je odpravil Franc na sestanek, da razodene Tini svojo ljubezen. Nažgal je dolgo viržinko in jo je mahnil naprej, da bi srečal Tino in se z njo pomenil.

Spotoma mu je rojilo po glavi samo to, kako bo govoril s Tino. Pridno je vlekel dime, pri srcu pa mu je bilo nekako mlačno, ko je razmišljal, o čem bo govoril z bodočo nevesto. Megla se je oprijemala njegovih ust in brade, in v kolobarjih dima, ki ga je pihal, se je zdel samemu sebi kakor pustna šema.

V takem razpoloženju ga je srečal na cesti prijatelj, ki ga je brž ogovoril: «Ti France, meni se hudo vidi, da se ženiš, ko tavaš tako tja v en dan!»

«Franc je onemel, potem pa je odkrito odvrnil: «Saj res, kako si pa uganil? Že eno uro sem jo čakal tam doli, pa je ni bilo. Ali si jo znabiti ti kaj videl?»

Prijatelj se je žalostno nasmehnil in povedal Francu, da ga Tina čaka v gostilni. Komaj je prijatelj izustil te besede, se je Franc poslovil od njega ter jo ubral proti gostilni. Vleklo ga je, da bi govoril s Tino na samem med štirimi očmi. Njegove misli so bile samo pri nji. Želel se je z njo strniti v eno, toda komaj se mu je zdelo, da stoji pred njo, mu je ves pogum zopet upadel. Zdaj je zmagovalo čuvstvo, zdaj zopet pamet. Tina se mu je videla premlada, preživa, pa tudi premalo izkušena. Tudi je dvomil, da ga ima kaj rada.

S takimi mislimi je stopil v sobo. Še poprej si je rekel, da je treba držati besedo in se ne izneveriti obljubi. Ali kako naj začne? Beseda mu kar ni hotela iz ust. Tako se je prepustil naključju, zaupajoč v usodo, preverjen, da se bo končno le vse dobro izteklo...

Sredi sobe je stala Tina in si popravljala lase. Bila je res lepa, očarljiva, da mu je kar nekaj toplega zastrujilo po žilah. Hotel je bliže k nji, ona pa ga je kar od daleč nagovorila: «O, ali si prišel?» In se je obrnila zopet k zrcalu ter se začela popravljati. On pa se je začel opravičevati, da je prišel tako zgodaj. Tina ni bila posebno ljubezniva in mu je nekako zadržano segla v roko.

Nekaj časa sta stala sredi sobe in Francu je bilo sila nerodno. Naposled ga je premagalo silno čuvstvo, da je pristopil k nji. Vprašala ga je: «Ali mi imaš kaj novega povedati?»

«On pa je mesto odgovora na vprašanje vlovil njeno roko in jo hotel poljubiti.

V tem hipu pa se je nekaj zganilo v nji. «Tako smrdiš po tobaku!» je dejala in se obrnila od njega.

«Tako?» je dejal Franc v zadregi, in ona, ki ni vedela, kako bi nadaljevala, ni pretrgala niti razgovora, ki ga je načela in je govorila dalje: «Res, preveč smrdiš po tobaku! Ko bi se le nekoliko odvadil kajenja! To je neznosno! Jaz sploh ne maram smrdljivcev!»

Franc je prebledel, vstal naglo in jo pobrisal domov. Pri slovesu ji je še rekel: «Priporočam se ti, Tina!»

Tina ni vedela na te besede kaj odgovoriti, tako je bila v zadregi. Uvidela je, da je šla predač in da bi morala biti previdnejša. Hotela ga je celo poklicati nazaj, toda trma ji tega ni dopustila. Še rad se bo vrnil, je mislila. Franc pa je bil tako ustrajen, da mu je bila zavrnitev s tobakom zadosti in da ni prišel več pred njo s prošnjo za ljubezen. Na cesti se je je najrajši ogibal. O svoji ženitvi pa ni mislil nikoli več.

Od tistega predpusta do danes je že preteklo enajst let. Franc sedi vztrajno v gostilni, naliha čašo za čašo in si po večerji vselej poleg vina privoščiti še kako cigaro. Če nanese prilika, si zapali celo dve in stori to še rajši, če ima oštr viržinke.

Spat hodi Franc pozno, za ženo in hišni kot mu ni več mar, Tina pa je izgubila mladost ter lepoto in po enajstih predpustih bi rada vzela Franca, če bi le potrkal na vrata. Vseeno, če bi se od njega kadil tobakov dim, da bi ga z nožem rezala! Če pa jo kdo vpraša po tobakovem dimu, odgovori, da ji je tak dim celo prijeten. Toda prekasno je, da bi se popravila stara napaka. Mladost, lepota in tobakov dim — vse to je minilo zanjo za vekomaj.

J. G.

ZANIMIVOSTI

TRIJE KONJI

Pruski kralj Friderik Viljem IV. ni bil kot prestolonaslednik z vlado svojega očeta prav nič zadovoljen. Neki dan je dal pripeljati pred kraljevski grad tri konje: prvi je bil slep, drugi hrom, tretji pa ves sestradan. Vodili so te konje okoli gradu toliko časa, da jih je kralj cpazil.

Ves začuden je vprašal, kaj prav za prav pomenijo ti strašni trije konji, katere vodijo ckoli gradu. Dobil je odgovor: «S tem se hoče reči Vašemu Veličanstvu nastopno: Sestradni konj je ljudstvo, ki ga izsesavajo slabi uradniki; hromi konj je ministristvo, ki ne zna delati, slepi konj pa predstavlja Vaše Veličanstvo, ki ne vidi, kako se z njim igrajo.»

Posledica je bila kazen nekaj dni strogega zapora za prestolonaslednika. Toda kralj si je to stvar dobro zapomnil in takoj je odpravil nekaj zlorab, na katere ga je bil opozoril s tremi konji prestolonaslednik.

× **Živali kot priče.** Neki možak v Bernu, ki redi v lastno zabavo številne medvede, je tožil svojega medvedjega čuvaja, da zelo kruto ravna z živalmi. Čuvaj pri razpravi ni tajil, da se poslužuje dolgih klešč pri polaganju vratnih verižic na medvedje vratove, ker to drugače ne gre, sicer pa, da zelo obzirno postopa z zvermi. Sodišče ni moglo dognati dejanskega stanja, zato si je sodnik poiskal kot priče živali same. Ob prihodu sodnika k medvedjim jamam, so se medvedje plašno skrili v jame, čim pa se je pokazal čuvaj, so veselo pridirjali k njemu. Sodišče je na podlagi tega «pričevanja» živali oprostilo čuvaja.

× **Deška frizura fušvuši.** Pariški frizerski umetniki napenjajo vso svojo domišljijo, da bi spravili čim največ spremembe v enolično obliko kratko ostrizenih las. Najnovejši uspeh na tem polju je tako zvana divjaška frizura, ki so jo krstili tudi za frizuro fušvuši. To je posebna mešanica najrazličnejših modernih frizur in je bolj kričeča kakor lepa. Lasje spredaj in na obeh straneh ostanejo za to frizuro dolgi in dama, ki hoče imeti to čudno novo frizuro, si na spreten način razkuštra kodre, da jih spravi v divji in vendar premišljeni nered. To zmešnjavo kodrastih las potem drži zadaj skupaj širok glavnik. Glavni povdarek pa je ob ušesih na obeh straneh se poredno zvijajoči se kodri slikovito položijo okrog ušes. Ta frizura mora biti res čudovita.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Popravljeni račun.

V Kurji vasi je bilo treba popraviti vrh zvonika. Možak, ki je to izvršil, je predložil račun: Za popravilo 500, za plezanje na vrh zvonika 100 in za nazaj 100 dinarjev, skupaj 700 dinarjev.

Cerkveni ključar pa je v računu črtal 100 dinarjev ter zapisal na račun: «Cerkvena občina je imela interes le na tem, da spleza možak na stolp in izvrši popravilo, za plezanje nazaj pa mora sam skrbeti.»

Najstarejše ljudi

ki so že marsikaj prešli in preživeli in si tedaj mogli pridobiti izkušnje, slišimo vedno in vedno govoriti, da se pri bolečinah in trganju v križu, udih, pri zobobolu pokazuje kot zanesljiv ublažitelj bolečin skozi 27 let priljubljeno domače sredstvo Fellerjev blagodišeči «Elsafluid». Drgnjenje in umivanje z Elsafluidom lajša tudi

najvztrajnejše bolečine, krepi in osvežuje mišičevje in živce, jača utrujene oči, varuje pred nahodom in kljubuje hladnemu zraku. Z vodo pomešan je dobrodejen za grgranje, za grlo in usta. Odznotraj in odzunaj močnejši, izdatnejši in krepkejšega delovanja kot francosko žganje in najboljše kosmetikum te vrste; 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din,

36 dvojnih ali 12 velikih specialnih steklenic za 250 Din že obenem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju lekarnar Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska. Posamezne steklenice Elsafluida po 10 Din v lekarnah in sorodnih trgovinah. Posamezne steklenice Elsa-fluida se dobe v lekarnah in sorodnih trgovinah ob znižanih cenah po 9 Din.

Odkritosrčnost.

Mestni gospodinj je njena mlekarica vsako jutro izročila mleko v kovinasti posodi. Neko jutro se je gospodinj zdelala posoda nekam prelahka in ko je dvignila pokrov, je videla, da je v posodi samo nekoliko vode.

«Kaj pa to pomeni?» je presenečena vprašala mlekarico.

«Oh, ne zamerite,» je mirno odgovorila mlekarica, «danes sem tako raztresena, da sem čisto pozabila doliti k vodi tudi mleka...»

Pomota.

Izidor in Evalija sta na ženitovanjskem potovanju. Baš sta se pripeljala z vlakom iz dolgega temnega predora, ko reče Evalija: «Izidorček, to pa je prav lepo od tebe, da si me ves čas v predoru poljuboval.»

Izidor: «Jaz? Jaz že ne, saj sem ves čas spal.»

Brivnica med Indijanci.

Brivec: «Prosim, naslednji.»

A: «Saj sem sedaj na vrsti.»

B: «Saj ni res, jaz sem pred vami.»

A (potegne samokres): «Jaz sem naslednji.»

B (potegne istotako samokres): «Rekel sem že, da sem jaz zdaj na vrsti.»

Začula sta se dva strela in brivec se je obrnil h gospodu C v kotu: «Sedaj pridete vi na vrsto.»

Listnica uredništva

Ježica. Kar smo prejeli, bomo objavili, ako je sposobno za tisk. Če bo objavljeno, prejmete primerno nagrado. Prej ni mogoče. Zal, še nismo mogli prečitati, ker imamo enakih spisov še na stotine neprebranih in bodo nekatere stvari mogle priti na vrsto šele prihodnje leto. Natančneje za Vas sporočim potem g. A. S.

Šmarje pri Jelšah. Jakinovo pismo in drugo pride prihodnjič. Kar ni v skladu s tiskovnim zakonom, moramo črtati.

Bottrop-Reeklinghausen-Süd. Pride prihodnjič. Naš dopisnik želi vsem Jožefom in Jožicam mnogo zdravja in veselja.

Sejaneč. Slik, o katerih pišete, imamo dovolj. Pač pa bi nam bile dobro došle dobre fotografije o naših domačih slovenskih dogodkih. Glede stroškov za papir uredimo.

Grobelno-Viršanj. Prišlo je v zadnji številki. Kolikor se ni strinjalo s časom zaradi zakesnelosti, smo črtali. Vaše stvari so prav dobro došle. Prosim pa glede na pomanjkanje prostora, da so dopisi krajši — na vsak način krajši, ker dobimo mnogo materiala iz raznih krajev. Dopisa, o katerih pišete, kar pošljite. Navedite le najzanimivejše stvari!

Črnomelj. Nepodpisani klerikalec (klerikalka) nam je pisal zasramovalno pismo, v katerem pravi tudi: «Moja stara mamka so nam otrokom pravili, da kdor duhovnike zaničuje, Kristusa zasramuje.» Osebi, ki je pisala to pismo, pove-mo, da «Domovina» ni nobenega duhovnika za-

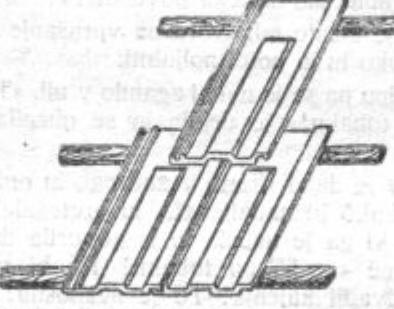
ničevala zato, ker je duhovnik, temveč je vračala milo za drago le onim duhovnikom, ki so napadali nas, češ, da smo brezverci. Vrnili smo le onim duhovnikom, ki so nam posodili. Mi imamo namreč to navažo, da takoj vrnemo vsakomur udarec, ki ga dobimo, pa naj nas udari sam škof ali celo sv. oče. Saj sta oba človeka, prav takšna kakor mi vsi. Mogoče ima dopisnik (dopisnica) bolj trdo kožo in laže drži. Primera duhovnikov s Kristusom sploh peša. Kristus je bil Bog, naša duhovščina pa je razen nekaterih hvale vrednih mož v pretežni večini daleč od Boga, zato pa tem bliže politiki. Ali je to koristno za vero, da se duhovščina prereka po shodih in časopisih? Ali je koristno za vero, če piše duhovščina v klerikalnem časopisju sirove izpade proti pristašem drugih strank? Ali je Kristus rabil tudi takšne grde besede kakor n. pr. «Domoljub»? Dragi prijatelj, ki gotovo bereš sirovo pisanega «Domoljuba», zakaj rajši ne pometeš prej pred svojim pragom? Vsi mi smo kristjani in boljši kakor tisti, ki se bolj bojijo duhovnika kakor Boga in ki farizejsko zavijajo oči. Tudi smo boljši kristjani kakor oni, ki od klerikalne zabitosti kar tulijo.

Mnogi ne vedo, da je glavni vzrok mnogih trpljenj in bolezní slabo negovano in zato občutljivo telo. Ni domišljavost, temveč le izpolnjenje prirodnega zakona, če negujemo polt in lase. Za racionalno nego telesa slišimo vedno spet hvaliti: Fellerjevo pravo kavkaška Elsa pomado za obraz in kožo, Fellerjevo močno Elsa pomado za lase, Elsa milo zdravlja in lepote, ki ne zahvaljuje svoje pristaše samo prijetnim vonjem, temveč tudi koristnim sestavinam, ki oplemenjujejo kožo. Elsa milo se dobi 5 vrst: Elsa lilijno mlečno, glicerinsko, boraksovo, katransko ter

J. STJEPUSIN
SISAK
priporoča 9
boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila
Odlikovan na pariški izložbi

Ceniki franco

Najtrpežnejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani
prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu
nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše proizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovec (hiber) in

zidno opeko.

Stekleni strešnik stalno na zalogi.
Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Miklošičeva c. 13

milo za britje. Za poizkušnjo se moreta naročiti 2 lončka pomade za 38 Din; 5 mil za 52 Din, že z zavojnino in poštnino pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

MALI OGLASI

Prodaj komplet lep čebeljak
s 17 obljudenimi modernimi panji «Znidarčič». — Pojasnila daje F. Košutnik. Dramlje. 32

Prvovrstno naravno vino
lastnega pridelka, pa tudi sortirana graščinska vina iz ptujskega okraja se dobe pri g. Stoinschegg v Rogaški Slatini pod jako ugodnimi pogoji. 31

Zastopnika 20
iščemo v vsakem kraju. Pripravno za vsakogar. Potreben kapital 100 Din. Lep zaslužek. Ponudbe pod «Postranski zaslužek» na «Propaganda», rekl. družba z o. z., Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II.

Iščemo pridnega, revnega šletnega fanta.
četudi brez staršev, ki ima veselje do kmetijskega dela, po zmoglosti, in do paše 2 do 3 glav. — Več pove iz prijaznosti Oton Arzenšek, Sv. Rok, Šmarje pri Jelšah. 35

Popolnoma zastoni
lepi dar v blagu
v vrednosti od 10 do 100 Din, katerega si lahko sami izberete, ako kupite za primerno svoto raznega **manufakturnega blaga** v trgovini

Antona Savnika v Škofiji Loki.
Ima veliko zalogo in krasno izbero vsakovrstnega blaga, ter istega prodaja po čudovito nizki ceni. — Oglejte si zalogo in prepričali se boste! 34

Naznanjam, da **sem zopet otvoril mizarstvo obrt** ter se cenj. znancem in prijateljem Domovine priporočam.
Postrežba točna. Delo dobro.
Josip Strahovnik, Lipje 54
St. Janž na Vinski gori, p. Velenje